

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 21-ГО ПАДОЛИСТА 1912. ЧИСЛО 47. VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, NOVEMBER 21, 1912. No 47.

ПРОТОКОЛ

з XII. Головної Конвенції Руського Народного Союза в Америці, котра відбула ся на днях 9—14 вересня 1912 р. в Wilkes Barre, Pa.

(Дальше).

Ухвалено $50.00 запомоги Іванови Чорний, чл. від. 16, на рахунок посмертного.

Ухвалено для Гол. предсідателя Р. Н. Союза задля його в той час слабости тримісячну відпустку з його уряду, а урядоване Гол. предсідателя поручено його заступникови.

Урядоване свому заступникови передав я 1-го октобра 1911, а знов перебрав від него 1-го января 1912 року.

Кромі сих справ, моїм обовязком було ще:

Провадити книгу померших членів; давати поручення на виплату всіх запомог; підписувати всі асиґнати і чеки для всіх виплат; виписувати порядкове число чеків на всіх виплатах; провадити протокол фонду сирітського, котрий виносить тепер $44.622.20 без проценту; принимати братства в члени Р. Н. Союза і подавати всякі письменні інформації; висилати гроші до старого краю по померших членах Р. Н. Союза і переписуватись зі сторонами; на всякі інтерпеляції або запитаня властий судових або других урядів відповідати письменно; відповідати на всякі листи членів або нечленів; ставитись перед властями судовими в справах орґанізації; мати нагляд над маєтком Р. Н. Союза, який тепер враз з Руським Мол. Союзом виносить $110.789.13 вже по відтягненю сирітського фонду в сумі $44.622.20 і по відтягненю не виплачених ще посмертних запомог в сумі $3.585. Сирітський фонд єсть у мене менший як у секретаря, бо єсть без процентів.

Отже за час чотирох літ мого урядованя наша орґанізація зросла фінансово о $82.717.87, а о 5.599 дорослих членів.

Крім усіх тих, висше наведених обовязків, я взяв ще один обовязок на себе, а іменно заняв ся збіркою запомог на страйкуючих членів Р. Н. Союза в Вестморелянд Кавнти і в Лоренс, Масс. До Вестморелянд Кавнти зібрав я і відіслав до страйкуючих відділів $620.47, а до Лоренс, Масс. $55.97.

Тепер буде вже Вашою річию, Пов. Панове, розсудити, чи я, як предсідатель, сповняв свої обовязки совісно і чи господарка Р. Н. Союза провадилась добре чи зле.

II. Справоздане Містопредсідательки, п. Марії Черемшан.

Се справоздане було коротеньке, бо п. М. Черемшак не мала ніколи нагоди до ніякого урядованя, позаяк п. Капітула робив усю роботу сам. Вона годить ся в цілости із справозданєм гол. Предсідателя, а зазначує лише, що всі членкині Р. Н. Союза сповняють совісно свої обовязки супроти орґанізації та старають ся о розвій і о добро Р. Н. Союза.

III. Справоздане Містопредсідателя, п. Івана Мартона.

П. Мартон заявив у своїм справозданю, що урядував тілько в тім часі, коли гол. предсідатель, п. Капітула був на відпустці. Се були часи, коли в „Свободі" друкували ся „Голоси люду" і инші статі та дописи, котрі критикували діяльність нашого епископа Преосв. С. С. Ортинського і руського духовеньства в Америці. Деякі відділи Р. Н. Союза не були з напряму „Свободи" вдоволені і вносили з того приводу на його руки жалоби та скарги на відвічального редактора „Свободи". В виду того п. Мартон чув ся приневоленим скликати надзвичайне засідане Екз. Комітету Р. Н. Союза, щоби справу невдоволеня поодиноких відділів нашої орґанізації в якийсь спосіб залагодити. Се засідане відбуло ся 15-го новембра 1911 р. в присутности всіх членів Екз. Комітету і членів Контрольної Комісії. На тім засіданю заявив п. Мартон, що коли „Свобода" не перестане нападати на руського епископа і руське духовеньство в Злучених Державах, він зі свого уряду зрезиґнує. Обради сього засіданя покінчили ся в той спосіб, що відвічальний редактор „Свободи", п. Осип Стеткевич зі свого уряду зрезиґнував, а його місце обняв п. Антін Цурковський, дотеперішний співредактор „Свободи".

IV. Справоздане гол. рек. Секретаря, п. Теодозія Лабовського.

На внесене п. Стеткевича ухвалено, щоби рек. Секретар, задля ощадности дорогого часу, прочитав лише загальне зіставленє із зросту орґанізації, особно про Р. Н. Союз, а особно про Р. М. Союз. Ухвалено також, щоби ціле справоздане рек. Секретаря було поміщене в конвенційним протоколі для докладної інформації всіх членів Р. Н. Союза. Справоздане, виладжене п. Лабовським, представляє ся в цілости так:

Слідуючі відділи належали до Р. Н. Союза по конець серпня 1912 року.

1. Shamokin, Pa. Бр. сьв. Андрея.
2. Mt. Carmel, Pa. сьв. Димитрія.
3. Olyphant, Pa. сьв. Володимира.
4. Jersey City, N. J. сьв. Николая.
5. Mt. Carmel, Pa. сьв. П. і П.
6. Brownsville, Pa. сьв. П. і П.
7. McAdoo, Pa. Покр. Пресьв. Бог.
8. Elmira Heights, N. Y. Арх. Мих.
9. St. Clair, Pa. Преч. Діви Богор.
10. Ansonia, Conn. сьв. П. і П.
11. Waterbury, Conn. сьв. Ів. Хрест.
12. Yonkers, N. Y. сьв. Андрея.
13. Troy, N. Y. сьв. Николая.
14. St. Louis, Mo. сьв. Арх. Мих.
15. Buffalo, N. Y. сьв. Ів. Хрест.
16. Lansford, Pa. Рожд. Пр. Богор.
17. West Pawlet, Vt. Покр. Пр. Бог.
18. Seymour, Conn. сьв. Ів. Хрест.
19. Homer City, Pa. Возн. Христ.
20. Jessup, Pa. сьв. П. і П.
21. Mayfield, Pa. сьв. Кир. і Метод.
22. Nesquehoning, Pa. Трех Сьвятих.
23. Homestead, Pa. сьв. Арх. Мих.
24. Shamokin, Pa. сьв. Йосифа.
25. Trauger, Pa. сьв. Ів. Хрест.
26. Belle Vernon, Pa. Пресьв. Бог.
27. Glen Lyon, Pa. сьв. П. і П.
28. Mahanoy Plane, Pa. сьв. Ілії.
29. Rhone, Pa. сьв. Спаса.
30. Breslau, Pa. сьв. Андрея.
31. Eleanor, Pa. сьв. Арх. Михаїла.
32. Trauger, Pa. сьв. П. і П.
33. Northampton, Pa. Усп. Пр. Бог.
34. Old Forge, Pa. сьв. П. і П.
35. Whitney, Pa. Трех Сьвятих.
36. Scottdale, Pa. сьв. Ів. Хрест.
37. Chisholm, Minn. сьв. Николая.
38. Auburn, N. Y. сьв. Николая.
39. Syracuse, N. Y. сьв. П. і П.
40. Edwardsville, Pa. сьв. Волод.
41. Westmoreland, Pa. сьв. Мих.
42. Passaic, N. J. сьв. Николая.
43. Simpson, Pa. сьв. Василия.
44. Mt. Carmel, Pa. Сестр. Пр. Бог.
45. Philadelphia, Pa. Тов. Любов.
46. Plymouth, Pa. сьв. П. і П.
47. Ambridge, Pa. сьв. П. і П.
48. McKeesport, Pa. сьв. Ів. Хрест.
49. Powhatan, W. Va. Рож. Пр. Бог.
50. Desloge, Mo. сьв. Ів. Хрестителя.
51. Yatesboro, Pa. сьв. Арх. Мих.
52. Holyoke, Mass. сьв. Ів. Хрест.
53. Pittsburg, Pa. сьв. Николая.
54. Teryville, Conn. сьв. Михаїла.
55. Carnegie, Pa. сьв. П. і П.
56. Wheeling, W. Va. сьв. Ів. Хрест.
57. Cohoes, N. Y. сьв. П. і П.
58. Ramey, Pa. сьв. Волод. Вел.
59. Leisenring, Pa. сьв. Ів. Хрест.
60. Baltimore, Md. Сестр. сьв. Анни.
61. Dunlo, Pa. Бр. сьв П. і П.
62. Lopez, Pa. Сестр. Покр. Пр. Бог.
63. Ford City, Pa. Бр. сьв. Николая.
64. Ramey, Pa. сьв. ...
65. Elizabeth, N. J. сьв. Волод.
66. New York, N. Y. сьв. Андрея.
67. Butler, Pa. сьв. Арх. Михаїла.
68. Ansonia, Conn. сьв. Григ. Бог.
69. New York, N. Y. Тов. Зоря.
70. Jersey City, N. J. Р. М. К. Пост.
71. Franklin Furnace, N.J. сьв. Ів. Хр.
72. Alden Sta., Pa. сьв. Волод.
73. Providence, R. I. Князя Данила.
74. Granville. N. Y. сьв. Юрія.
75. Mt. Carmel, Pa. сьв. Володим.
76. Newark, N. J. сьв. Ів. Хрест.
77. Yorkville, O. сьв. Стефана.
78. Minersville, Pa. сьв. Николая.
79. Meyersdale, Pa. сьв. Юрія.
80. Plesant Valley, Pa. сьв. Мих.
81. Baltimore, Md. сьв. П. і П.
82. New Alexandria, Pa. сьв. П. і П.
83. Carnegie, Pa. Сетр. сьв. Любови.
84. Canonsburg, Pa. Бр. сьв. Мих.

(Дальше буде).

ЗАВІЗВАНЄ.

Просить ся всіх гол. Урядників Р. Н. Союза, щоби безпроволочно передавали один другому обіжник Екз. Комітету, який вислано поміж них дня 22-го жовтня с. р., і вернули його остаточно враз з відповідю і своїми підписами до канцелярії Р. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж.

С. ЯДЛОВСЬКИЙ,
головний фінанс. секретар.

Важне!

До всіх пп. Делеґатів XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союза, відбувшої ся в Wilkes Barre, Pa.

Сегорічна Конвенція Р. Н. Союза ухвалила, як відомо, досить богато запомог хорим і неспосібним до праці членам нашої орґанізації. Зі зрозумілих кождому причин не можна усіх тих запомог дати відразу до розмету, а тимсамим всі ухвалені запомоги не можуть бути на один раз виплачені. Наперед виплатить ся запомоги тим членам, котрі находять ся в найбільший потребі. З сего приводу я звертаю ся отсим до всіх П. Т. Делеґатів XII. Конвенції з такою просьбою:

Нехай кождий Делеґат, котрий вносив на Конвенції просьбу о запомогу для якогось члена свого відділу, **а ся запомога зістала Конвенцією ухвалена**, порозуміє ся добре з урядом місцевого відділу Р. Н. Союза і нехай донесе мені **сейчас** імя і назвиско того члена, котрому запомогу ухвалено, суму тої ухваленої запомоги і відповідь: чи той член находить ся в таких матеріяльних обставинах, що запомоги потребує зараз, чи може якийсь час почекати.

Надіслана відповідь має бути підписана Делеґатом даного відділу і місцевим Урядом того-ж відділу.

З поважанем
С. Ядловський,
гол. фін. секр.

ДОПИСИ.

З Jersey City, N. J.

Сумний випадок.

Василь Береза, 40- літ житя, котрий перебував на фармі в Hallpark, N. Y. (коло Джемейки) ішов дня 9. с. м. о 8-ій годині вечером до шевця, направляти дітям черевики. На дорозі надїхали напротив него два автомобілї: один з переду, а другий за ним. Береза бачив тільки той передний автомобіль і усунув ся йому з дороги, а тимчасом задний автомобіль наїхав на него з цілим розгоном і покалїчив нещасного робітника так тяжко, що він до рана в шпитали погиб.

Бл. п. Василь Береза походив з села Дички, рогатинського повіта, Галичина. Полишив тут в Америцї жену і пятеро дїтий без ніякої помочи. Небіщик не належав до жадної запомогової організації, збирав ся тими часами відїзджати до старого краю і відїхав.....

Сей нещасний, а тут в Америцї все можливий випадок нехай буде наукою і приміром для тих всїх легкодушних батьків, а і самотних, котрі не дадуть ся анї мудрим людям намовити, анї самі не опамятають ся, щоби вступита до організації Руський Народний Союз, де в разі якого нещастя могли би забезпечити свої дїти і жени або старих родачів тут в Америцї чи в старім краю (бо се не робить ріжницї), щоби вони не йшли потім жебрати попід чужі пороги та не оплакували своїх нещасних хваль житя, але щоби могли знайти яку таку поміч та згадувати (не злим тихим словом), що мали розсудного і мудрого батька, чи там родичі сина, який за них памятав не тілько за житя, але й по смерти забезпечив їх, та не дав їм загинути.

Дорогі Родимцї! Кождий з Вас добре знає, що в Америцї істнує „Руський Народний Союз", який розпустив свої галузи по цїлих Злучених Державах, і який виплачує тисячі а тисячі ріжних запомог що місяця. Він охоронив вже не одні сироти і вдови від біди та нужди. Тож не спихайте свого обезпечення в тїй нашій великій організації з дня на день, не будьте байдужними, але горніть ся під прапор „Руського Народного Союза", вступайте в його члени старі і молоді, жонаті і самотні, бо ніхто не знає, яке його завтра чекає! Днесь ніхто вже не може нарікати, що не мав нагоди приступити до Р. Н. Союза, або не знав, де за тим удати ся, або що не було кому його до сего притягнути. У такі викрути ніхто вже нинї не повірить, бо в цїлих Злучених Державах нема майже одної руської громади, у якій Р. Н. Союз не мав би свого відділу. Кождий Русин і кожда Русинка має змогу удати ся до організатора чи там секретаря місцевого відділу Р. Н. Союза, а сей організатор залюбки кождого радо і подасть всї потрібні інформації. Тож еще раз кличу до Вас, Родимцї: Проч з байдужностию, а горніть ся всї до Руського Народного Союза!

Стефан Милянович.

З Wilkes Barre, Pa.

Читаю в нашій „Свободі" менше або більше подрібні вісти з наших американських кольоній. От і зібрала мене охота написати дещо про нашу місцевість Вілксбери. Вілксбери се одно з найбільших і найкрасших міст пенсильванїйського стейту. Положене в чудовій долинї над рікою Сускеганою, визначає ся дуже здоровим воздухом і великим богацтвом антрацити (твердого камінного угля), знаного також під іменом „чорних диямен-тів". При тих то „чорних диямен тах" працює сила ріжнородного народа, до которого належать і наші руські іміґранти.

Наша тутешна (галицька) парохія невелика і що йно три роки тому як зорганізована. Не богато нас при тїй парохії, але за те тримаємо ся всї одного гурту і не дїлимо ся на ніякі партії. Минуло якраз три роки, коли на душпастиря до нашої молоденької парохії прийшов щирий і діяльний чоловік, о. Ілія Кузїв. Імя сего съвященика буде у нас записане золотими буквами, бо він своїми невсипущими трудами довів за недовгий час до того, що ми нинї можемо перед сьвітом повеличати ся своєю власною гарною церковцею та ще й хорошим домом для сьвященика.

Що зачав о. Ілія Кузїв, се докінчив на велику втїху всїх наших громадян його рідний брат о. Михайло Кузїв, наш теперішний парох. Він прикрасив наш храм гарними вікнами, прибрав його у внутрі наче пуделко, та ще й о власний руський цвинтар вистарав ся. Розуміє ся, що наш душпастир не зробив того всего за свої гроші, бо їх не має, бо у нас доходи сьвященика дуже скупенькі, але кілько то треба було працї, заки призбирало ся потрібну квоту! Я не хвалю нашого отця пароха, але тут і наші вороги знають, кілько він напрацював ся, заки довів нашу парохію до того степеня, на якім вона тепер стоїть. Що у нас є тепер добрий дякоучитель (п. Лаврів) і добрий церковний хор — се також заслуга о. Мих. Кузїва.

На початку вересня с. р. відбуло ся у нас торжественне посьвячене нашої церкви, довершене нашим любим Владикою, Преосьв. С. С. Ортинським. Се рідке сьвято ми собі затямимо на довгі-довгі літа, бо такої паради ніхто з нас тут не памятає.

В неділю, 3-го с. м. було у нас гарне представлене, а властиво два: „Ідко сват" і „Настоящї". Всї аматори відограли свої ролї дуже добре, а вже найбільше убавив публику захапащений Борович (головна фігура у комедії „Настоящї") і його наймит Лесько. Люди були з того представленя дуже вдоволені, а що воно їх заінтересувало, се було видно з того, що хоч церковна галя була битком набита, то глядачі заховували ся дуже спокійно і не перешкаджали аматорам в грі. Таких представлень як найбільше, а наші люди не одного навчуть ся... По представленю відсьпівав наш хор під батутою п. Лаврова кілька народних пісень, а на самім кінци гучне многолїтствіє. З того сьпіву було пізнати, що наші сьпіваки і сьпівачки не даром носять голови на карку, а наш режисер і діриґент, п. Лаврів дурно хлїба не їсть.

Оттих пару слів я написав не на те, щоби когось хвалити, але на те, щоби наші родимцї з других руських громад знали, що й ми не спимо, що і у нас щось робить ся на хвалу Божу і на пожиток руському народови.

Парохіянин.

З Newark, N. J.

З великим жалем і зі слезами в очах приходить дивити ся на нашу руську молодїж в Нюарку. Нема сальону, в котрім вона не гралаб первої ролї, а де відбувають ся балї або весїля, то там вже не обійдеть ся без поліції.

Перед пару місяцями пробито на забаві одного хлопця, а тут вже й нова траґедія. Два напоєні алькоголем парубки почали стріляти до себе з револьверів, і були би певно на смерть постріляли ся, як би не явила ся була поліція, та не розоружила обох пияків, котрих зараз арештовано, а відтак засуджено на один рік вязниці. Ще американська преса не перестала говорити про се дикуньство, аж тут нові арештовання. 12 го жовтня с. р. відбувало ся при улици Савт Орендж руське весілє. О 10-ій годині вечером, коли гості добре понапивались, зачали між собою наперед суперечку, а відтак і „файт" (бітку), в котрім брала участь ціла весїльна дружина. Як би властитель весїльної галї не закликав був поліції, то пяні людиска були би на смерть поубивали ся. Одного хлопця приголомшено так сильно, що лікарі ледви його дочутили ся по 25 минутах. Весїльні гості були ся боксерами, а коли наспіла поліція, то на галї лежало кілька сильно покалїчених людий, що валяли ся на підлозї, обмазані своєю власною кровю. Полісмени забрали дружбів, одну сваху і кілька гостий, та повезли їх прямо до судового будинку, де вони пересидїли в арешті аж до рана. Рано дали їм напити ся чорної кави і порахували собі за „пічліг" і за ту „каву" 120 долярів! По заплаченю сеї квоти полісмени викинули гостий на улицю і — руському весїлю конець!...

Треба знати, що перед в усїх тих битках веде одно тутешне товариство, котре разом зі своїм предсїдателем опинило ся тепер в корті (суді). Назви сего товариства не подаю на разі до публичного відома, бо маю надію, що по прочитаню сеї дописи його члени навернуть ся до житя морального та перестануть ходити по сальонах, висьпівуючи при барах пяними голосами всїлякі соромницькі пісні.

Я вже сказав висше, що дурні люди заплатили за свій нерозум в корті округлу суму 120 долярів. Коли би ті гроші пішли були на „Рідну Школу" в Галичинї, або на „Український Город" у Львові, то імена жертводавців були би записані в історії України-Руси золотими буквами, а так — пожаль ся Боже! Американцї взяли доляри, а дурних, некультурних „ґунґерів" копнули ногою, та ще й закпили собі здорово з галицьких дикунів! Але бо то і страшно подумати про некультурність деяких наших людий! Замість підпомагати друг друга, вони ходять по сальонах і розбивають своїх рідних братів, котрих та сама недоля вигнала за море шукати хлїба. Замість зароблені тут центи обернути собі на пожиток або на славу, нерозумні наші земляки складають свій тяжко запрацьований гріш у польських сальонїстів, котрі відтак за руські гроші ставлять дорогі памятники своїм польським патріотам, що не раз визначали ся крайним русиножерством і ворожнечею супроти „братнєго народу".

Час би вже всїм нашим „файтерам" опамятати ся, та не робити собі шкоди, а нашому народови сорому і соблазни. Ви, братя, повинні заглядати частїйше до місцевої української читальнї, або випожичати в мійській біблїотецї руські книжки до читаня. З читаня книжок навчаєте ся чогось більше як граня в карти та пиття по сальонах... Просьвічайте свій розум, ублагороднійте свої серця, осьвідомлайте ся національно, пізнайте свою бувальщину і розкуйте ся з кайданів темноти! Беріть собі приклад з наших українських товариств „Київ" і „Боян", котрі просьвічають своїх членів, устроюють всякі концерти та вечерницї в честь Шевченка, Шашкевича і т. п. Кличу до Тебе, дорога руська молодїже: Покинь сальони, покинь боксери, бери ся до науки, пізнавай своє людське достоїнство, учи ся здорового розуму від своїх старокраєвих братів, котрі провадять зі своїм ворогом смертельну боротьбу за свої подоптані права: за реформу виборчу до сойму, за найвисшу сьвітиню науки — університет, за рідні школи і всякі просьвітні та економічні інституції. І ми також повиннні враз з ними бороти ся, а коли не можемо підпомогти їх морально, так підпоможім матеріяльно, фінансово! Берім собі за примір Коцка, Січинського і прочих наших патріотів-героїв, котрі не жалували зложити на олтар своєї вітчини не тільки свого здоровля, але і житя! Коцка загнали в передвчасну могилу польські хулїґани, Січинському ще й доси холодний вітер у очи віє, а на нашій батьківській земли чужинцї панують! За всї наші кривди відплатім ся нашому ворогови не огнем і мечем, але добровільними складками на наші рідні школи, бо тільки у своїй рідній школї наша будучність!

Коли мої дорогі родимцї підуть за повисшою радою (се не тільки моя рада, але всїх иньших тямучих людий), то на нашій американській Українї настане гаразд, запанує загальна братська любов і „помолять ся на волї невольничі дїти".

П. Ткач.

З Bayonne, N. J.

Дня 3. с. м. відбуло ся у нас велике торжество: посьвячене прапорів місцевого Братства сьв. Арх. Михаїла, від. 213 Р. Н. Союза. Се торжество принесло нам велику утїху. Особливо були ми раді з того, що на наше сьвято завитали руські Братства і Товариства з сусїдного Джерзи Сіти, а також Братства байонські. На посьвячуваню прапорів в церкві сказав дуже красну проповідь наш місцевий душпастир, о. Тома Шабов. Другу гарну промову мав о. Шабов на братськім балю, що відбув ся зараз по церковній відправі в галі п. Майдаша, 94 Ave. F., Cor. 21 Str. Красно і щиро промовив до членів нашого Братства рекордовий секретар Р. Н. Союза, п. Мих. Угорчак. Я в імени цїлого нашого Братства складаю на сїм місци сердечну подяку усїм тим нашим П. Т. Родимцям, котрі своєю участию причинили ся до звеличення нашого сьвята. З окрема дякую щиро Всч. о. Шабову, п. Угорчакови, всїм місцевим і джерзисітським Братствам та Товариствам і всїм тим Вп. кумам, котрі служили при посьвячуваню наших прапорів. Наше Братство дякує також усїм тим гостям, що були присутні на посьвяченю і на бали. Усїм Вам, Братя і Сестри, щире спасибіг і дай Боже в як найкоротшім часї відвдячити ся Вам за Ваше добре серце.

За Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 213 Р. Н. С.:

Д. Підгайний, член Братства.

Сулейманa на очах усїх невольників, аби їм відійшла охота втїкати.

Коли Павлусеви се сказали, він нї раз не налякав ся. Він був певний, що сьвята Покрова і тут його заступить.

Як колиб нїчого не стало ся, Павлусь заснув твердим сном...

На другий день рано його привели до аулу. Тут на майдан позганяли усїх невольників. Павлусь поглянув на них і покмітив Остапа Швидкого, що стояв в гуртї і втирав сльози. Йому жаль було малого земляка. Кару мав виконати потурнак Ібрагім; у нього була тверда рука.

Він вийшов на середину і став невольникам голосити, за що Павлусь буде покараний, що Мустафа-ефенді засудив його зразу на сто дротянок та відтак у превеликій своїй ласкавости зменшив йому на двацять.

Мустафа-ефенді відчинив вікно і придивляв ся, чи його засуд буде як слїд виконаний, та яке зробить вражінє на невольниках.

В тїй хвилї вїхав у ворота якийсь мулла, а за ним кілька богато одягнених слуг. Усї розступились. Він вїхав в середину і тут проголосив сьпівучим, трохи гугнавим, голосом от що:

стру. Він уложив собі цїлий плян, як се зробити. Знав добре, що Мустафа-аґа певно живий у полковника і що його знайдуть, як лише покаже їм дорогу. За се відкритє можна надїяти ся великої нагороди, а навіть свободи; а тодї верне враз з сестрою на Україну. Він і не думав о тім, щоби без сестри вертати, і вірив, що йому Бог поможе сестру віднайти.

Коли наближав ся до Бакчісараю, побачив щось таке, чого до тепер йому не довелось на очи видати. Здалека від сходу сонця яснїло щось високе з білими пятнами на вершку.

— Що се таке? — спитав Павлусь у мулли.

— Се гори.

Павлусь не зрозумів, бо такого татарського слова ще не чував. Він не допитував ся більше. Се пояснив йому другий Татарин, що знав українську мову. Павлусь з роду гір не бачив. Йому стало лячно.

— Хибаж ми тамтуди поїдемо?

— Нї, Бакчісарай перед горами.

І справдї перед ними лежало місто, столиця татарського хана. Про нього він чув від дїдуня і рад був, що його побачить. Дворище

Девлет-Ґірея лежало по тім боцї міста. І випало їхати довгими вузкими уличками. Домівки великі, оточені високим муром, вкриті червоним або зеленим черепом. Поміж дворищами густі садки, з яких під сю пору попадало листя.

По дорозї стрічали піших і кінних Татар. Вони кланяли ся муллї і вступали ся з дороги.

Заїхали в дворище Девлет-Ґірея. Воно дуже подобало на оселю Сулеймана. Служба вже звістила Девлет-Ґірея, що мулла вертає з якимсь молодим ґіявром, і він вийшов на рундук та замахав на муллу рукою, щоб зараз перед нього явив ся.

Служба забрала від них коні, і мулла повів Павлуся на гору до свого пана.

— Хай буде прославлений Аллах! Мир тобі, могутний пане. Мулла, твій вірний слуга, чолом тобі бє. Салїм алейкум! Мулла вклонив ся низько головою, відтак приложив руку до чола, вагнув нею в повітрю лук до грудий і звідси зробив рукою низький поклін.

— Витай, добрий мулло! Що приносиш? Алейкум салїм!

— Сей молодий ґіявр, невольник твого

сього малого до гостинної, щоб йому нїчого не бракувало...

Павлусь вклонив ся в пояс Девлет-Ґірейови і пішов за муллою до гостинної.

— Чи відшукають її? — питає у мулли. Йому треба було до повного щастя ще й певности, що сестра найде ся.

— Приказ мойого пана се закон — каже мулла: — Вони її найдуть, де би нї була; з самого Царгорода її спровадять. Мій пан має велике слово не лише у нашого хана, але і у самого падишаха. Щасливий ти, хлопче, що під таку сильну руку попав ся. Та коли би ти сказав неправду... знаєш? тобі би язик врізали. Мій пан усїх брехунів і клеветників так карає.

— Мене так не покарає, хай йно сестра найде ся.

Оставши сам у сьвітлици, вистеленій мягкими турецькими коврами, впав навколїшки і став молити ся:

„Боже наш! Я бачу Твою руку у тім усім. Я бідний невольник пустив ся навманя, бачучи у сім цїле моє спасенє. Ти вдержав мене і завернув, та се менї вийшло на добре. Мали мене нагайками вбити, та Твоя могутна рука спасла мене. Чи гадав я, де мене

Твоє сьвяте провидїнє заведе? Боже, Боже! Не покидай мене, вислухай мою молитву, допоможи менї! В Тобі цїла моя надія!"

Павлусь став страшенно плакати, я коли заспокоїв ся, засьпівав собі перший раз, як втїк зі Спасівки: „Під Твою милость"!

Він сам не пізнав свого голосу, так довго його не чував.

Тепер жилось йому дуже добре. Йому оставили свободу, що завгодно. Виходив, коли хотїв, на місто; знакомив ся з ровесниками з богатих татарських родин; їздив на кони, стріляв з лука та з рушниці. Був веселий і за се його дуже усї полюбили. Девлет Ґірей казав йому видати гарну одежу, і тепер годї було пізнати в Павлусю того обідраного невольника, кінського пастуха.

Девлет-Ґірей повірив словам Павлуся. Він знав від тих Татар, що вернули з походу, що Мустафа справдї грабував Спасівку, що відтак була стріча з козаками, і там пропав його син одинак. Більше Татари не вміли сказати.

Девлет-Ґірей і Павлусь побоювали ся тепер одного: а коли дївчини не знайдуть?

У такій непевности жили три неділї. Аж одної пятниці в ранцї, коли Татари молили

кав межи юрбою за дорогою особою. Її не було видно. Вона сидїла на возї в товаристві якоїсь татарської жінки. Віз був вкритий намаженою плахтою.

Павлусь станув біля воза, задержав його і митю скочив з коня. Татари, побачивши так по панськи вдягненого хлопця, не противились йому.

— Ганно! Ганусенько! Серце моє, чи жива, чи здорова?

На сей клич Ганна відхилила плахту. Вона пізнала по голосї брата та, побачивши його в татарському вбраню, не пізнала та йно очи видивила.

— Ганно, сестро! Хибаж мене не пізнала? Братїка свого Павлуся?

Ганна закричала не своїм голосом і обомлїла.

Татарка кинулась її ратувати, як знала. Винесла її з воза і поклала на травї. Вона була одягнена в гарну турецьку одежу.

— Ганно, голубко, та що бо ти? Я тільки сьвіта обійшов, заки тебе відшукав, моя ластївочко; стям ся! — говорив крізь сльози Павлусь та, припавши біля неї, став її пестити та цїлувати.

Татарка вспіла принести води. Її обіляли, і вона отворила очи.

— Ну, слава Богу! — закричав Павлусь: Вставай, Ганю, поїдемо; менї з тобою багато говорити... Ось так, ну...

Ганна піднесла ся і сїла, розглядаючись боязко по Татарах, що її окружили.

— Що тобі стало ся?

— Утома, братїку. В тїй будї так душно, що нїчим дихати. Та я не надїялась тебе або кого небудь побачити...

— Звідкіля ти узяв ся тут?...

— Ну, опісля розкажу... Чи ти знаєш по татарськи?

— Дуже не много, хоч менї цїлий час толочили в голову сю татарщину, аж обридло. Били мене, їсти не давали, коли не хотїла вчити ся...

— Тепер не будуть... Слухай... Так чого ми ждемо? Їдьмо... Тобі може на кони було би лїпше...

— Ой, так, так, Павлусю! — закричала Ганна, аж у руки сплеснула: — Я вже так давно на кони не їздила...

— Дати для неї коня! — приказав Павлусь.

Оден Татарин привів їй гарного коника.

— Не вжеж то ся дївчина так на кони сидить? Справдї лицарський народ тї козаки! — говорив Ґірей до свого завідчика.

Молоді позіскакували з коний і пішли до міржової сьвітлицї.

Вклонили ся, а Павлусь заговорив так:

— Могутний лицарю Девлет-Ґірею! Приносимо тобі добру вістку за твого славного сина Мустафу. Се моя рідна сестра; вона його бачила на останку. Звели її ласкаво запитати, хай сама розповість.

— Девлет-Ґірей став її питати по татарськи.

Ганна оглянулась на брата, що нїчого не розуміє.

— Питай її ти! — каже до Павлуся.

Павлусь став її питати по українськи. Вона відповіла, як чула від нього, а Павлусь розповів се по татарськи.

— Добре! — каже Девлет-Ґірей: — Я зараз посилаю послів з богатим окупом до лубенського полковника; за той час ви останете моїми гостями. Коли ваші вісти справдять ся, жде вас велика нагорода; колиж... — він не договорив, бо сам налякав ся слів, які мав сказати.

— Слухайте, невірні ґіаври! Мій пан, ханський Девлет-ґірей Ібраґім і любимець хана — нехай йому Аллах дасть довгий вік, звелів у своїй ласкавости спитати вас, невірних українських бранців, чи не знає хто, де перебува син його милости Девлет ґірея, славний лицар Мустафа-аґа, що сього літа ходив з загоном воювати невірних на Вкраїну для слави Аллаха і його пророка Магомета. Хто виявить його місце, стане ся достойним ласки і нагороди його милости. Хто-ж би се затаїв, може готувати ся вже тепер на смерть, бо його неремінно повісять.

Оден Татарин брав ся голосити те саме по українськи.

Тоді Павлусь виступив перед муллу і сказав по татарськи:

— Я знаю, де пробува твій пан...

Мулла подивив ся згірдно на Павлуся.

— Ти не можеш сього знати, бо ти вже тут довше, а се стало ся сего літа.

Ібраґім потурнак, зігнувши ся в три погибели перед муллою, потвердив, що Павлусь привезений сього літа.

— Так? Ну, то говори! А коли збрешеш одно слово, так тобі вріжуть язика.

— Не тобі скажу, а твому панови.

того кажу, щоби ти знала. Може бути, що на товмача покличуть не мене, а кого другого; тоді знай, що казати, бо від сього залежить наша свобода або смерть або неволя...

Заки доїхали до Ґіреєвого дворища, розказав їй Павлусь усе, що пережив від тої хвилі, коли почули дзвони церковні, коли впали в село Татари та її вхопили. Тепер буде всьо залежати від їхньої проворности.

Павлусь одного лише бояв ся, але сього Ганні не сказав, аби її не лякати.

Колиб так лубенському полковникови впало на думку Мустафу втопити або голову йому відрубати, тоді і їм було би амінь.

Ганна хотіла розповісти Павлусеви свої пригоди, та вже часу не стало. Вони побачили дворище і полишаючи татарську ватагу, почвалували що сили наперед.

Татари пігнали ся за ними стрілою, полишаючи гарбу з Татаркою. Вона верещала за ними, та се нічого не помогло. Мусіла сама взяти віжки в руки і поганяти.

Девлет-Ґірей стояв на ґалерії і виждав гостий.

Павлусь здоймив шапку і став здалека до нього вимахувати.

Павлусь посадив сестру, а сам сів митю на свого.

Тепер їхали побіч себе. Татарці було се не по нутру. Їй здавало ся, що везе знатну особу, женщину, що на неї не сьміє вітерець подути; а вона, як простий татарський хлопець, на кони гарцює.

— Давно ми, сестро, не були такі щасливі, як сьогодня!

— Чи тато живі?

— Живі, і Петра знайшов між козаками.

— Деж вони тепер?

— В степу, пішли з козаками... Я від них втік ночию, тай сюди попав, щоб тебе найти...

— То ми вже свобідні?

— Ще ні, та ось слухай: Могутний Девлет-Ґірей Ібраґім шукає за своїм сином Мустафою. То знаєш... той самий харциз, що зруйнував нашу Спасівку. Тоді над Самарою, де Татари з бранцями спочивали, счинила ся з козаками битва. Мустафу піймав на аркан козак Семен Непорадний, та сотник Недоля велів його козакови Тихонови відвести лубенському полковникови. Тям, сестро! Ти покажуй, що нічого по татарськи не знаєш. Тоді покличуть мене на товмача. Я тобі лише для

Мулла закусив губи.

— Сього невольника забираю зараз до його милости Девлет-ґірея Ібраґіма.

Усі невольники охнули. Вони раділи, що Павлуся минула кара.

— Сідай на коня і їдь зі мною.

Тоді Павлусь підступив під дворище і спитав Мустафу:

— Чи тепер велиш бити, чи аж верну ся від його милости?

Мустафа стягнув брови з досади.

Павлусь засьміяв ся йому у вічи. Він знав, що тепер над ним могуча рука Девлет-ґірея та що його тепер ніхто не сьміє торкнути.

VIII.

Девлет-Ґірей Ібраґім мешкав в столици кримського хана в Бакчісараю. З Коджамбаку треба було їхати туди яких три дні. За час тої дороги обдумав собі Павлусь, що йому робити дальше.

З першу він дуже радів, що уйшов строгої кари, і тепер почував себе цілком безпечним. Сю щасливу нагоду хотів він використати на те, щоби віднайти і освободити се-

слуги Сулеймана з Коджамбаку, говорить, що знає, де твій достойний син Мустафа-аґа.

— Приклич сюди українського товмача! — заговорив Девлет-Ґірей до чорного слуги.

За той час міг Павлусь придивити ся Девлет-Ґіреєви. Се був хлоп дужий та вже старший, з довгою сивою бородою.

— Не треба, пане, товмача — обзиває ся сьміло Павлусь і вклонив ся низько по татарськи Девлетови: — Я сам вмію по татарськи; розмовимось...

— Тиж недавно між нами...

— Недавно, а ваша мова мені подобалась.

— Гарний з тебе хлопець... Тобі і віра наша сподобає ся, коли між нами останеш; а тоді жде тебе гарна будучність.

„Собача ваша віра!" — подумав Павлусь.

— Говори, що знаєш про мого сина, та гляди: коли твої слова будуть правдиві, жде тебе велика нагорода, колиж збрешеш, та хай тебе Аллах...

— Я скажу правду, лише не доповім усього, бо сам не знаю. Я бачив на вічи Мустафу-аґу у битві; а що відтак з ним стало ся, се знає моя сестра, Ганна Судаківна.

Девлетови се не подобалось. Він насупив

Зараз вивели осідлані коні. Павлусь скочив на коня як птах і, вклонившись Девлет-Ґіреєви, поїхав. В ньому серце скакало з радости.

А старий Татарин, дивлячись на нього, подумав собі: „Славна а лицарська кров пливе в сьому хлопцеви! Коби його Аллах просьвітив та до нашої правовірної віри привернув, придбав би собі іслям славного лицаря і сборонця"...

Павлусь так чвалував на кони, що утомлений їздою гонець ледве його здогонив.

Вже було коло полудня, як побачили здалека ватагу Татар.

— Се вони! — сказав гонець...

— Чи ся дівчина знає, що я тут є?

— Я й сам не знаю, хто ти є. Велів вельможний Девлет-Ґірей вишукати і привезти таку дівчину, так ми і зробили по приказу.

— Я тобі скажу: я її рідний брат — вимовив Павлусь, а сльози радости покотились у нього горохом. Раз лише мелькнуло йому в голову: „А може се не вона?" Та зараз відогнав від себе сю нелюбу думку і почвалав що сили.

Наблизились до ватаги.

Павлусь мало очий не видивив, так шу-

ся в мечеті і з ними був сам Девлет-Ґірей, появив ся в його дворищи на запіненому кони гонець з вісткою, що дівчину знайшли і везуть на татарській гарбі.

Молитви не вільно було перебивати, тож ждали всі, поки Девлет-Ґірей не верне.

Гонець розповів, що дівчину найшли в Анатолії, прибережнім городі Криму. Її мали вивезти до Царгороду для якогось турецького баші, та що її вже тоді захопили, як мала сідати на турецьке судно з иншими вибраними бранцями.

— Слава нехай буде Аллахови! — проговорив Девлет-Ґірей, підносячи руки і очи в гору.

— Слава-ж Тобі, Господи! — сказав Павлусь, зняв шапку і перехрестив ся.

Татари поглянули на нього люто, та перед очима Девлет-Ґірея не посьміли йому нічого казати.

— Вельможний пане! — заговорив Павлусь, низько кланяючись: Позволь мені поїхати напроти сестри. Моє серце так стужило за нею... Позволь мені, прошу...

— Дати йому доброго коня! Ти візьми другого — каже до гонця — і проведи молодого назустріч.

брови і поглянув на хлопця так, що йому аж страшно стало.

— Чи ти глузуєш з мене?

— Ні раз ні; вона всьо бачила... Колиб її лише найти; вона у Криму між бранцями. Мустафа був у Спасівці, була битва з козаками... Мустафу піймали живого. Де він тепер, се знає Ганна...

— Яка Ганна?

— Сестра моя, Ганна. Вели її відшукати; вона знає.

Павлусь налякав ся грізного погляду Девлет-Ґірея і сказав усе, задержуючи собі одно, що могло спасти сестру.

Девлет-Ґірей подобрів. Він плеснув у руки і казав прикликати свого завідчика.

— Слухай! — каже йому: — Випитай сього молодого ґіявра про його сестру і зараз мені її вишукати між бранцями. Колиб її не було у Криму, так спровадити її за всяку ціну, хочби з кінця сьвіта.

Завідчик став випитувати Павлуся про Ганну, про її літа, зріст, волосє.

Павлусь розказав так, наче образ малював.

— Мулло! — каже Девлет-Ґірей: — Возьми

КАЛЄНДАР.

ПАДОЛИСТ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
21	Четвер	Михаїла Арх.
22	Пятн.	Онисифора
23	Субота	Ераста, Орес
24	Неділя	26. Мини і Віктора
25	Понед.	† Іосафата
26	Вівтор.	† Іоана Злат.
27	Середа	† Филипа ап.

НОВИНКИ.

Памятник... Тарасови Бульбі! На Катеринославщині в селі Кічкасі, коло санаторії „Александрадъ", на високім березі Дніпра є печера а властиво щось подібне до тунеля. Ся печера починаєть ся якраз над водою, потім підземний хід підіймаєть ся ще висше й висше і виходить вже досить високо над Дніпром. Коло виходу з печери, в горі на березі, стоїть природна скеля, з фронту рівна, як стіна. Тамошні Німці-кольоністи та окружна людність богато дечого розказують про сю печеру. Між иншим оповідають, що тут в печері нїби-то колись жив і переховував ся леґендарний український вояка Тарас Бульба, а сама печера як раньше так і тепер зветь ся його іменем. Ся леґенда утворилась безперечно під впливом краси і величности тамошної української природи, високих похмурих скель та Дніпра. Скілька літ тому один маляр з недалекого міста Олександрівська намалював досить художно чорною фарбою на згаданій скелі постать українського козака — нїби-то Тараса Бульбу. А отсе літом сього року розійшлась — як пишуть до „Ради" — чутка, буцїм то там поставлено памятник нашому великому поетови Т. Г. Шевченкови, і скрізь богато про се балакали. Правда, памятник поставлено в червни с. р. і Тарасови — тільки не Шевченкови а леґендарній особі — Бульбі. Богатий Німець Нібур властитель парових млинів та механїчної фабрики литого залїза на острові Хортиці, чи захопившись славними вояцькими ділами Бульби, чи з інших яких міркувань рішив поставити йому памятник. Памятник поставлено над Дніпром, на високім березі. Зроблений він з білого міцного каменя. Заввишки памятник більше росту чоловіка і представляє постать українського козака в шапці, з люлькою за поясом. Одною рукою він вказує на Дніпро. Памятник сфотоґрафовано і видано на продаж картки.

Фундації Терещенків. Е. Терещенкова, вдова по мілїонері А. Терещенкови, жертвувала в память мужа на цілі міста Глухова (на рос. Україні) 100 тисяч рублів, 10.000 рублів на стипендії в жіночій гімназії а 10.000 на реставрацію церкви.

Польське душехватство. Після офіціяльного статистичного місячника перейшло у Львові в місяци серпни 22 греко-католиків на латинство. Між покидаючими батьківську віру було 15 мущин і 17 женщин; 24 з них було стану вільного, 7 жонатих і один вдовець. Що до віку то 6 не мало ще 20 років, 18 було у віці від 21 до 30 років, 7 від 31 до 40 років а 1 у віці від 51 до 60 років.

Польщенє Буковини. На польські просьвітні товариства на Буковині ухвалив сеґорічний сойм около 15.000 корон.

На воєннім пограничу. „Берл. Тагебл." оповістив депешу з Загреба, після якої з боснийського ґарнізону у Фочі здезертерував один офіцир з 53. загребського полку піхоти разом з 30 вояками та пристав до чорногорської армії. Віденські часописи факт дезерції надпоручника Володимира Бана потверджують, одначе заявляють, що з рядових жовнірів не пішов з ним ніхто. Треба сказати, що війна на Балкані відбила ся живим відгомоном в недавно анектованих австрійських провінціях. Серби й Турки в Боснї й Герцеговині стали проти себе як ворожі табори та одні і другі стараються ся помогти воюючим братам. Жадоба відплати за Косове поле спонукала чимало Сербів перекрадати ся за границю та ставати в боєві ряди. В характері охотників вибрало ся також богато музулманів. Крім сього збирають одні й другі матеріяльні жертви для воюючих сторін. Сараєвські Серби зібрали для сербського й чорногорського „Червоного Хреста" за кілька днів поверх 100 тисяч корон та вислали до Подґориці 15 дівчат на доглядачок до військових шпиталів. Будучи на воєннім пограничу, Австро-Угорщина сдержала зовсім ненадійно турецьких бранців, дарма що сама війни не веде. Прийшло до сього так, Як Чорногорці почали воєнні кроки, то заатакували м. и. турецькі бльокгавзи в Бобові і Ґрод'єнцим, які в чорногорських депешах називано евфемістично кріпостями дарма, що в них обох було разом 50 мужа турецької залоги. Командант сих бльокгавзів мулязим (поручник) Саліґ Магмед не захотів капітулювати та пішов пробоєм через атакуючих. З сеї опреції вийшло живих 35 турецьких вояків зі своїм командантом і вони по чотиродневній блуканині і голодівці перейшли остаточно боснацьку границю коло Целєбіц. По розоруженю відставлено їх спершу до Фочі а відтак до Сараєва, де їх інтерновано.

Убійство Каналєяса. Дня 12. с. м. замордував якийсь незнаний ще докладно чоловік, Мануель Пардінас, іспанського премієра мінїстрів, Джосе Каналєяса, коли він стояв перед виставовим вікном одної книгарні і оглядав находячі ся там книжки. Убійник підійшов до міністра-президента з заду і вистрілив до него чотири рази з револьвера. Три кулі влучили Каналєяса смертельно і він упав заливши кровю на хідник. Мордерця впакував собі відтак одну кулю в груди і упав також на землю, звідки його забрано на поліційну стацію. Смерть Каналєяса наповнила смутком цілу Іспанію, бо небіщик був вельми талановитим чоловіком, спосібним дипльоматом і діяльним та енерґічним міністром. Найбільшою його заслугою для своєї вітчини було недавне переведенє розділу церкви від держави та инші поступові реформи, котрі напевно причинять ся до відродженя заскорузлої через цілі віки іспанської держави. Найбільше зажурив ся утратою Каналєяса іспанський король, котрий мав до замордованого мінїстра необмежене довіре і засягав завсїгди його ради в управі своєю монархією. В цілій Іспанії не знайдеть ся мабуть другий чоловік, котрий заступив би місце ґеніяльного премієра, і з тої причини запанував по цілім краю такий сердечний жаль за покійником. Убійник Каналєяса є з роду Іспанець, прибув перед роком до Іспанії з Арґентини і був мабуть анархістом.

Роковини християнської побіди. На памятку побіди цїсаря Константина над Максентієм дня 28. жовтня 312 року, яка означає побіду християнства, відбуло ся в Лятерані велике церковне торжество, в котрім брало участь 14 кардиналів, богато прелатів, дипльоматичне тїло при Ватикані, римська аристократія і 500 инших осіб.

Крівава бійка між російськими добровольцями. Із Вроцлава доносять, що серед відділу російських добровольців, який їхав на поле балканської війни, почала ся суперечка між добровольцями Петровим і Сосїнським. Петров застрілив Сосїнського і його товариша, який станув у його обороні.

Ще один шпіон. Краківська поліція арештувала шпіона Петра Воробльовського, якого вислав штаб сандомирської бриґади до Галичини в цілях військової шпіонажі і розвідуваня настрою населеня.

Дефравдація. В Саратівськім державнім банку при перебираню готівки новим касіром сконстатовано недостачу 80.000 рублів. Ревізія виказала ряд великих розтрат. За „сделки" підозрівають лїдера чорносотенців, посольського кандидата Попова.

Кривавий страйковий конфлїкт. З Марсилії надходить вістка, що між страйкарями й робітниками, котрі хотіли дальше працювати при будові каналу над Роданом прийшло до бійки. Поліція арештувала 11 страйкарів. Їхні жінки пішли на поліційний комісаріят, де запроторено арештованих, і хотіли його підпалити. Тепер прийшло до нової сутички між поліцією й страйкарями. Коли один зі страйкарів стрілив з револьвера, поліційні аґенти стали стріляти і одного робітника убили а кількох ранили.

Кара за рідну мову. Начальниця хонської маріїнської (кутатеська ґубернія) школи Сологуб, заказала ученицям розмовляти рідною ґрузинською мовою. Для тих, хто не корити-меть ся тому наказови, начальниця завела 3-копійкову кару за кожду розмову. Дїтям заборонено говорити рідною мовою і в школі і поза школою. Маленькі діти, яких приловлено на сім „злочині", з плачем приходили до дому та просили на кару три копійки. Крім того ся начальниця повиписувала із школи всїх учительок-Ґрузинок і на їх місце приняла учительок із „русских". Такі діячі, як ся Сологуб, — пише з сего приводу „Рєчь", — безперечно осоромлюють на Кавказі російське імя і сїють там національну ворожнечу. Сором читати про такі вчинки сих „обрусителів", у яких глупота може конкурувати тілько з жорстокостю їхнього серця.

Анкета про самоубийства учеників. Анкета про душевний настрій учеників, яку уладжено в Росії за ініціятивою докторів Гордіна й Радіна, дала чимало цінного матеріялу і зустрінула з боку учителів горяче співчутє. Богато листів, в яких автори викладають свій душевний настрій, дуже вражають своїм змістом. Є один лист, написаний на 46 аркушах. Велика більшість учеників переважно із середних шкіл, відносить ся до самогубства прихильно! Ученики старшого віку — навпаки. Між тими учениками, що робили замах на самогубство, богато пішло на се через шкільні непорозуміня: погані ноти, невдалий екзамін. Далї значний відсоток самогубств лучить ся через родинне безладє, а також через розчароване і байдужність до житя. Анкета зазначує, що матеріяльні умови, в яких живе теперішнє студентство, є лїпші від тих, в яких жило студентство в минулих роках.

Павло „Тактично". Російський жовнір 14-ої волинської пограничної бриґади, який недавно відбував військову службу, несьвідомо перейшов з карабіном пруську границю. Пруські власти арештували його та відставили до повітового уряду в Острові. Там почали його випитувати, думаючи, що він є шпигуном або дезертиром. При списуваню протоколу спитано його о назвиско. Вояк сказав своє імя: „Павло", а коли спитано його чи се назвиско (Name) відповів: „Так точно!" Після сего в протоколі написано, що Тактично перейшов границю з оружем у руці — і того нїби переступника відіслано до границї, віддавши властям до покараня.

По російськи. Засланий до єнісейської ґубернії лїкар Гусарев обандажував руку мужикови, який відрубав собі палець. За се урядник посадив його на три дні до арешту, бо засланому лїкареви — мовляв — не вільно займати ся практикою.

Мила послюбна подорож. М. Вітман, бостонський богач є найщасливійшим і найнещасливійшим новоженцем в Зєдинених Державах... Найщасливійшим є, бо оженив ся з богатою красавицею Еною, а рівночасно є нещасливим, бо його молода, 20-лїтна жінка любить так само як мужа, а може ще більше... своїх 65 псів, котрі представляють вартість около 100 тисяч дол. Панна Ена застерегла ся при заручинах, що й по вінчаню буде їй товаришити песя ґвардія. Тепер однак зачала ся правдива траґедія. Молода пара виїхала в послюбну подорож до Анґлії разом з тими 65 псами. Коли прибули до Лівирпулю, поліція не дозволила псам висісти, так що молоді мусїли назад вернути до Америки. Так само подорож до Гавай не повела ся. Ветеринар орік іменно, що малий песик, любимець пані В... не зніс би морської хороби, проте зажурена молода пара поїхала до Каліфорнії. Окремий поїзд, замовлений бостонським мілїонером, мав на кінци окремий віз в виді великої клїтки, в якій їхали любі пси. Пані В. відвідувала свою псярню що 2 години, а нещасливий муж мусів носити що хвиля з реставраційного воза для песиків тісточка.

Населенє Албанії під національним оглядом не є таке ріжне як під віроісповідним. Весь край замешкують компактно Альбанці, лише на півдни живуть Греки. Південну Альбанію, відповідаючу вілєтови Янїна, замешкують Тоски себто півдневі Альбанці, з котрих 220.000 є магометан а 110.000 православних. В середущій Альбанії, що складаєть ся з частий вілєтів Янїна і Скутар, положених між ріками Шкумбі і Маті, живе племя Геґів, які здебільша є магометанами. Горішну Альбанію, що лежить між рікою Маті і Чорногорою, замешкують католицькі Альбанці, серед котрих Австрія веде постійну пропаґанду. Північно-східну гірську Альбанію, яка належить в части до вілєту Косово а в части до вілєту Монастир, замешкують магометанські Альбанці, що борють ся тепер з Турками за свою автономію. Під етноґрафічним оглядом можна числити 1,200.000 чистих Альбанців. Вони визначають ся загалом великою хоробростю, але про їх одноцільний виступ не може бути мови, бо віроісповідні ріжниці розділили їх на цілком противежні табори.

Австрійська армія по реформі. Дотепер спільна армія числила на мирній стопі: 301.000 людий, австрійська краєва оборона 43.000, угорська 28.000. Разом 372.000 людий. На основі нового військового закону мирний стан підвисшуєть ся в спільній армії о 50.000 людий, в австрійській краєвій обороні о 22.000, в угорській о 28.000. Загалом австрійсько-угорська сухопутня армія числити-ме на мировій стопі 461.000 людий. Дотепер спільна армія виносила на воєнній стопі (без дожидаючої резерви і без „ляндштурму") 800.000 людий, обі краєві оборони 414.000 людий, разом 1,214.000 людий, не вчисляючи офіцирів і військових урядників. Тепер виносити-ме воєнний стан в спільній армії 1.360.000 людий, в австрійській кр. обороні 240.000, в угорській 220.000, що становить разом 1,820.000 людий. Коли до тої цифри дочислить ся доповняючі резерви, „ляндштурм" і босняцький контінґент, одержимо кругло 3 мілїони людий як оружну силу Австро-Угорщини на воєнній стопі.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.50
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

— За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі“, Редакція не відповідає.

Болюча втрата.

І знов нова могила. Знов нова болюча втрата. Дня 6. с. м. помер у Київі в 70-тім році житя мистець української музики, Микола Лисенко, почесний член тов. „Просьвіта“, „Наукового Товариства ім. Шевченка“ у Львові, „Товариства ім. Миколи Лисенка“, „Львівського Бояна“ і инших українських товариств.

Ще дня 1. падолиста відкривав сей творець української артистичної музики, сей перший громадянин російської України ліквідаційні збори розвязаного „Українського Клюбу“ в Київі, котрого був головою, а вже в пять днів після того прийшло ся всій українській землі оплакувати ненадійну смерть свого любимця, свого найліпшого і найвірнійшого сина.

Микола Виталевич Лисенко родив ся 10. марта 1842-го року в селі Гриньках, кременчуцького повіту, полтавської ґубернії, яко найстарший син тамошного поміщика (дідича) Виталя Лисенка, потомка козацьких старшин. Вразливість на українську народну музику перейняв Микола Лисенко дітваком ще, слухаючи сьпіваня наймичок крепачок, котрим в дворі його батьків не тільки не збороняли сьпіву, але ще й самі нераз казали сьпівати. Деякий вплив на вироблене музикальности мала також капеля дядька Лисенкової матери, котрий держав її на свому дворі по тодішним звичаям українських панів.

М. Лисенко

Перші початки музичної науки дістав Микола Лисенко від своєї матери, котра за молоду грала дуже добре. Опісля вчили його ґувернантки, з котрих одна, Франк на прізвище, передала хлопцеви добру школу та артизм у виконаню. В 11-тім році віддано М. Лисенка до французького пансіону Ґедуона в Київі, де через три роки вчив ся музики під проводом першого учителя в Київі, Павочінія, зчехізованого Італійця. Тоді вже зачав Лисенко компонувати легкі вальси та польки.

По скінченю трилітного курсу в пансіоні віддано М. Лисенка в чотироклясову ґімназію у Харкові, де Лисенко мав часто нагоду брати участь в музичних вечерах у ґімназіяльного куратора і великого мецената, кн. Ґоліцина. Скінчивши 1860-го року ґімназію „з медалею“, вступив М. Лисенко на природничий виділ харківського університету, а по році переніс ся до Київа на тамошний університет.

Сей факт мав переломове значіне в житю М. Лисенка. В Київі познакомив ся Лисенко вперве з українським національним рухом та під впливом студентів-товаришів став сьвідомим Українцем. Завдяки етноґрафічному напрямови тодішного українського руху, звернув ся і Лисенко до музичної етноґрафії, записував народні мельодії і збирав матеріял, записаний його товаришами.

В 1864-тім році скінчив М. Лисенко київський університет, а 1866 го р. виїхав на студії до Липска, в тамошну консерваторію, де перейшов теорію музики під проводом Ріхтера. В 1868-ім р. М. Лисенко скінчив консерваторію і переніс ся до Київа, де заложив музичну школу і де до смерти проживав яко директор сеї школи.

Першою українською композицією М. Лисенка був „Заповіт“ до тексту Шевченка, скомпонований на першім році консерваторії. По сім слідували дальші композиції чимраз сьміливійші, красші, більше вироблені та чимраз обильнійші. Лисенко став скоро першим серед українських музиків, а далі батьком националної української музики.

Композиторська діяльність М. Лисенка надто богата і ріжнородна, аби можна було схарактеризувати її кількома словами. Тож вкажемо коротко на головні напрями.

Перш усего мусимо згадати про ту основу, на якій Лисенко опер свою музичну творчість. Се народні пісні, з поміж котрих поверх 200 найкрасших та найбільш характеристичних М. Лисенко обробив і згармонізував у ріжних формах: хорових, сольових і ансамблевих, вокальних і інструментальних. А ся гармонізація оригінальна тим, що основує ся на питомих засадах, дещо відмінних від західно-европейської музики, а єдино пригожих, до так вірної передачі характеру нашої людової музики, яку знаходимо у М. Лисенка. По тих своїх обробках М. Лисенко зібрав та вичерпав усе майже богацтво людової української мельодії, кладучи фундамент під дальший розвиток музики своєї і своїх епіґонів (наслідників) в укр. національнім напрямку.

Друга велика праця М. Лисенка се музичне ілюстроване Шевченкового Кобзаря. Мало що не все, що в Шевченкових творах було пригоже до музичної інтерпретації, найшло ся в Лисенкових композиціях: думки і думи, менші поезії і великі поеми та псальми, що лягли основою величних кантат. „Музичний Кобзар“ се річ оригінальна, се поетична музична поява. синтеза (сполука) поезії і музики, якої не подибуємо в жадного иншого народу.

Не менше оригінальний М. Лисенко і в своїх фортепянових та інструментальних композиціях. Його фортепянові суіти, рапсодії і польонези, головнож перші, сьміло можна зачислити до перел сего рода творчости.

Вкінци М. Лисенко основував українську національну оперу, написавши „Утоплену“, „Тараса Бульбу“ і „Різдвяну Ніч“, послугуючи ся самим тільки українським матеріялом мельодійним, не запозичуючи ся в проблємах інтернаціональної музики.

Коли на загал приходить ся характеризувати композиторську творчість Лисенка, то головними прикметами її треба назвати спотенціоновані прикмети музики народної; оригінальність мельодії і гармоніки, сила у вокальній музиці, передовсім у сольових партіях, та характеристичне національне пятно в кождій формі.

Сим Лисенко сотворив українську національну музику. В якім напрямі вона-б і не розвивала ся на будуче, то вироблені великим покійником форми і характер нашої музикальної творчости лишать ся основою, на якій будуть будувати наслідники.

Сьвятковане 35-літного ювилею композиторської творчости бл. п. Миколи Лисенка, що відбуло ся в 1903-ім році, перемінило ся в загально-національне сьвято, бож він зробив для свойого поневоленого народа в царині української музики те саме, що Тарас Шевченко в области українського слова. Тодішна гостина його у Львові, по галицьких містах та в столиці Буковини була справдішною триюмфальною їздою.

З бл. п. Миколою Лисенком сходить в могилу не тільки ґеніяльний музик, але й невтомний діяч-громадянин, що через весь час стояв в перших рядах борців за повноправність російських Українців та електризував всю суспільність своїми боєвими композиціями до видержаня в преважких змаганях з брутальним насилєм.

Наша американська суспільність, не маючи змоги віддати глубокий поклін тлінним останкам пок. Миколи Лисенка на його рідній землі, знайде певно спосіб вшанувати гідно та достойно память того великого мужа, котрий своєю могутною піснею збудив наш нарід до нового житя та отворив йому вікно до всіх цивілізованих країв і націй.

Вічна Йому память!

Балканська війна.

Війна сполучених балканських Славян і Греків проти Туреччини продовжає ся дальше. Головна болгарська армія, яка стоїть напроти послідної оборонної лінії Чаталія, не поступила богато на перед. Чи то через часті дощі і злі дороги не може успішно посувати ся, чи то, що найправдоподібнійше, збирає більші сили до послідного а рішаючого атаку — досить, армія не іде тим скорим кроком, що до тепер. Цікавих вісток нема богато. Вправді повійші телеґрами доносять, що Болгари суть вже лиш 3—4 краєві милі віддалені від Царгорода і що вдало ся їм переломити оборонну турецьку лінію, але про се жадних звісток ні Туреччина ні Болгарія не подає. Всі рухи своїх армій закривають воюючі держави як найбільшою тайною.

Лиш портове місто Родосто над морем Мармара, котре були заняли Болгари, дня 12 с. м. старали ся Турки відобрати назад. Сей порт має величезне значіне для Туреччини. Сею дорогою можуть Турки привозити нове сьвіже військо з Азії і доставляти живність для него. Звідси можуть загрозити поважно болгарській армії і вдарити на ню з заду. Тут перший раз взяла турецька фльота участь в війні. При помочи тяжкої артилєрії прогнано Болгар з занятої позиції, але по цілоденній битві, в котрій брали участь і сербські помічні війська, Болгари наново стали її панами.

Турки, видячи своє поражене на кождім кроці а до того боячи ся утратити і Царгород, просили европейські держави о посередництво між ними а Болгарами. Вони грозили, що на случай, якби Болгари вступили до Царгороду, музулмани можуть вирізати всіх християн. І просили, щоби кожда держава прислала воєнні кораблї для охорони своїх підданих. І тепер перед Царгородом стоїть кілька воєнних кораблів чужих держав. Сполучені Держави вислали також два найбільші кораблї для охорони Американців.

Та Болгари посередництва европейських держав не приняли і заявили рішучо, що єсли Туреччина хоче переспрavляти з ними, нехай зверне ся з просьбою впрост до них. Довший час Туреччина зволїкала і не хотіла покорити ся. Але коли побачила, що европейські держави не хотять брати на себе жадної одвічальности, звернула ся до болгарського царя Фердинанда з просьбою о завішене оружія. Чи прийде до сего, єще не знати, бо не знати, на яких услівях згодить ся Болгарія на завішене оружія т. є. перестати вести війну і приступити до обговореня заключеня мира. З Льондону доносять, що Болгарія жадає здачі турецької армії під Чаталія, кріпости Адріянополя, Скутарі і Монастиря; дальше жадає, щоби Туреччина заплатила кошти війни і зрікла ся земель, котрі заняли сполучені війська, а також щоби опустила Царгород, котрий має стати міжнародним містом, як подібно має стати ся з пор-

товим містом Солунем, та жадають свобідного переїзду через Дарданелї.

Чи Болгарія поставила взагалї такі услівя і чи схоче розпочати переговори о мир, чи рішила провадити війну аж поки цїлковито не знищить турецької армії в Европі, про се не мож нич певного знати. До сего часу Болгарія на турецьке предложенє не дала жадної відповіди.

Тим часом серед турецької армії ширить ся холєра щораз гірше і забирає великі жертви серед війська. Цїлими поїздами привозять хорих на холєру жовнірів до міста. А ся страшна пошесть має тепер обильну поживу. Ранених з поля битви анї не заосмотрують, а так кладуть до возів як селедцїв і везуть до Царгорода. Лучає ся, що враз з живими привезуть і мертвих, а там денебудь їх розмістять. Всї школи і готелї перемінені на шпиталї. Та що з того, коли нема кому їх дозирати, анї чим їх ратувати. Здовж желїзничої дороги тягнуть ся в сторону Царгорода ранені жовніри в холодї і голодї. Що крок так і видко трупи. Де впав, там і гине. А ніхто про се не дбає. Тож не дивота, що тепер холєра своє робить і косить без милосердія. Після найновійших вістий холєра ширить ся не лиш між військом, але перенесла ся вже і на жителїв Царгорода.

Рівно-ж подають найновійші телєґрами, що дня 17-го с. м. в неділю здовж сеї оборонної лїнії через цїлий день від 3-ої год. рано аж до темної ночи кипіла борба між Болгарами а Турками. Безнастанний гук гармат було чути в Царгородї. Атак розпочали Болгари своєю артилєрією. Бій продовжає ся дальше. По турецькій сторонї бере участь цїла їх армія а зі сторони моря помагає і воєнна фльота своєю тяжкою артилєрією. Півостров, на котрого кінци лежить Царгород і куда прямують Болгари, кінчить ся рукавом. Ширина того рукава, де розгриває ся остатна рішаюча битва т. є. коло Чаталїя, від моря Мармара з полудня до Чорного моря на північ, виносить яких 38 км. або 5 миль краєвих. Позиція Турків є о стілько лїпша, що мають до розпорядимости свою воєнну фльоту, котра своєю артилєрією може спиняти Болгар на значній просторони по обох побережах моря. Головний турецький полководець Назім-баша доносить, що перший атак болгарської армії вдало ся йому відперти, а деякі кореспонденти додають, що Турки взяли 8.000 Болгар до неволї і забрали 12 гармат. Чим та битва скінчить ся, годі предвидїти. На всякий случай попросили турецькі власти вождів стоячих там европейських воєнних кораблів, щоби кождий з них взяв під свою опіку певну часть міста, і щоби вони мали на поготівлю жовнірів заступити ся за християнами. Отже помимо тої побіди, про яку голосять сьвітови, сподїють ся свого пораженя і занятя Царгорода Болгарами.

Довкола Адріянополя кипить борба без перестанку. З кождим днем зближають ся Болгари щораз близше до сеї твердинї і вже навіть розійшли ся слухи, що твердиня піддала ся. Та найбільше інтересована в тій справі Болгарія нич про се не згадує. Але що упадок сего міста вже близький, се потверджують самі турецькі бранцї з під Адріянополя. В містї, оповідають вони, велика дорожнеча. Оден бохонець хлїба коштує $1\frac{1}{2}$ франка, а військо турецьке обезсилене: нї спочинку не має нї поживи подостатком. А Болгари день в день своєю тяжкою артилєрією нищать і форти і саме місто. Жителї мусять крити ся по пивницях, бо ніхто не певний житя. Найновійші вісти подають, що болгарські війська пішли на підмогу армії в сторону Чаталїя, а облогу Адріянополя полишили самим Сербам.

Під Скутарі мають Турки більше щастє. Тамтого тижня удало ся їм не лиш відперти напад Чорногорців, але ще й прогнали їх далеко з занятих вже позицій, завдаючи їм великі страти.

Сполучені сербські і грецькі війська машерують на Монастир, де є зібрана численна турецька армія. Але супроти переважаючої сили християн турецька армія не устоїть ся.

Грецька фльота заняла в пятницю 15-го с. м. портове місто Дафне а також славну з монастирів гору Атонську.

Напруженє між Австрією а Сербією і Росією, котре мало що не привело до европейської війни, поволи уступає. По нарадах в Будапештї і Відни між цїсаром Фр. Йосифом і Франц Фердинандом, наслїдником трону, і всїми мінїстрами та Др. Даневом, бувшим болгарським мінїстром-президентом, вияснило ся о стільки, що Сербія під впливом Болгарії зрікла ся порту в Альбанії і згодила ся на се, що Австрія і на дальше буде мати першеньство що до торговлї в здобутих краях. А за те Австрія обіцяла Сербії догідний і вільний доступ до моря або через місто в Альбанії або через місто в Дальмациї. А Росія видячи рішучість Австрії а також злученої з нею Німеччини, на хвилю уступила і заявила, що до справ Сербії і Австрії не буде мішати ся і лишає їм обом до порішеня.

А за те заострили ся відносини Австрії з Чорногорою. Австрія вже вислала кільканайцять тисяч війська до полудневої Дальмациї на границю Чорногори. Взагалї Австрія мобілїзує ся. Австрійська фльота вже від довшого часу стоїть на воєннім поготівлю. Офіцири, що пробувають за границями держави, дістали телєґрафічне завізванє вертати до своїх полків.

Славянське населенє Австрії не бажає собі війни. Так в Слявонії в Загребі, як і в Чехії в Празї прийшло до демонстраций на честь балканських Славян. При висилцї війська на полуднє Чехи кликали за військом: „Ганьба вам! Ідете воювати своїх братів, встидайте ся!" Аж полїція мусїла уживати оружія.

Як Австрія так само і другі европейські держави мобілїзують ся, бо зближає ся найтяжша хвиля: час подїлу землї здобутої від Турка.

Але в краю всї сподїють ся війни з Росією. Того хиба ще треба для нашого народа! Що не знищила слота, то доправили теперішні морози. Яка картофля (ґрулї) не погнила, то тепер позамерзала в земли. А снопи з поля аж санями звозили домів. Люди в розпуцї. Нї прогодувати себе нї тварини не мають чим. Худоба упала на цїнї — а тут ще війна грозить. Хиба роздобути гроший, тай гайда за море.

Після найновійших вістий ситуация на воєннім теренї представляє ся так: Коло фортів під Чаталїєю кипить вже третий день безнастанна борба. Назім-наша, головний полководець турецької армії, доніс до султана, що його військо відперло всї ворожі атаки на згадані форти, убило 1000 болгарських жовнірів і забрало в полон три баталїони Болгарів враз з їх офіцирами. Ся вістка вимагає потвердженя, бо з иншого боку доносять, що Болгари суть ще доси панами ситуациї під Чаталїєю. Одно є зовсїм певне, а се попалені в околици Чаталїї села, сотки непогребаних трупів, тисячі ранених і заражених холєрою людий без нїякої лїкарської помочи — усе те лежить на дорогах і полях, ожидаючи смерти. Холєра дістала ся вже і до болгарської армії, а болгарський цар Фердинанд завізвав на ратунок недужих вояків одного славного лїкаря з Баварії.

Монастир (друге найважнїйше місто в европейській Туреччинї, з 45.000 людности) дістав ся в руки Сербів. Побідники полонили около 50.000 залоги і трох ґенералів, та взяли 47 гармат. З упадком Монастира вирвала ся з турецьких рук цїла Македонія. Ходять чутки, що у тій битві помагали Сербам Греки.

Після непотвердженої ще доси поголоски, місто Скутакі піддало ся вже Чорногорцям.

Отоманське правительство звернуло ся знова о інтервенцію до великих европейських держав, котрі повинні наклонити чотири союзні балканські краї до заключеня мира з Туреччиною.

Один европейський дипльомат висказав здогад, що Болгарія, Сербія, Греция і Чорногора зажадають для себе завойовані вже ними турецькі землї аж по Дарданелї, а крім того Туреччина мала би їм виплатити воєнне відшкодованє в квотї 120 мілїонів долярів.

Ситуация між Австро-Угорщиною а Сербією щораз більше заострюють ся: Сербія грозить Австрії війною.

о. Д. Хомяк.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

Конкурс на популярні лїтературні працї.

Отсим розписує „Просьвітна Комісія", основана при Руськім Народнім (старім) Союзї, конкурс на популярні відчити, книжки і драматичні твори, сї послїдні виключно з житя американських Русинів. Всї висше згадані працї мусять бути оброблені в чисто народній мові в дуже популярний спосіб, так, щоб були зовсїм зрозумілі навіть для неграмотних людий.

Книжки, а особливо відчити „Просьвітна Комісія" має намір розсилати до всїх з'орґанїзованих центрів, без згляду на їх партикулярні переконаня, в Злучених Державах, Канадї і Бразилії.

До працї на сїм поли запрашає Пр. Комісія до участи всї інтелїґентні сили, а особливо робітників на поли просьвітнім, замешкалих тут в Америцї і в старім краю по обох боках кордону.

Нім приступимо до поданя начерків загальних тем, просимо всїх добромислячих людий, замешкалих в ріжних частях Америки, подати нам спеціяльні теми на популярні книжки і відчити, які вони уважають за потрібні в їх місцевостях.

На разї Просьв. Комісія подає до оброблення слїдуючі теми:

I. Відчити з історії Руси-України.

1. Історія Руси-України від початку її істнованя по найновійші часи, з особливим узглядненем національного роздїлу між Великоросами, а Українцями. 2. Історія Галицької Руси від найдавнїйших часів по теперішні. 3. Запорожська Січ і її значінє. 4. Знесенє Запорожської Сїчи. 5. Хмельниччина. 6. Переяславський договір з року 1654 між Україною а Росією. 7. Гетьман Мазепа. 8. Гайдамаччина. 9. Важнїйші дїячі на поли українськім. 10. Відчит і книжки про історію Угорської Руси від найдавнїйших по найновійші часи.

За послїдну працю з'обовязує ся Просьв. Ком. заплатити спеціяльну цїну, бо задача сеї працї є осьвідомленє угорських Русинів на національнім поли.

11. Американська Русь в Злучених Державах. 12. Канадійська Русь. 13. Бразилїйська Русь.

II. Відчити з поля полїтичного.

1. Полїтичні партії в Галичинї. (Два відчити). а) Історія їх ґенези і розвитку; б) плятформа поодиноких партий і їх визначні діячі. 2. Стан національної ідеї на Українї. (Два відчити). Партії — Інтелїґенция — Селяньство — Робітники — Визначні діячі — Живучість традиций о козацьких вольностях в народї — Становиско українського народу в справі національного відродженя. 3. Полїтичні партії на Українї і їх дїяльність в Думі, з узглядненем доби революційної перед Думою.

III. Відчити з географії Руси.

Ґеоґрафія України, Галичини, Буковини і Угорщини.

IV. Відчити з етнольоґії Руси.

1. Характеристичні цїхи нашого народа супроти великоруського і польського. 2. Цїхи антропольоґічні, volklore, будівництво, піснї, убраня, ноша, спосіб житя, наші прикмети і хиби. (Два відчити). Додати образки, як виглядає село українське, галицьке, буковинське і угорське. Типи народні всїх цїх взагалї.

V. Відчити з поля лїтератури.

1. Коротка історія лїтератури української, галицької, буковинської і угорської Руси, з доданєм коротких біоґрафій визначних писателїв і їх фотоґрафії. (Два відчити). 2. Шевченко і його твори. 3. Франко і його твори. 4. Стефаник і його твори.

VI. Відчити з поля театрального.

1. О значіню і впливі театру на розвій людського житя. 2. Підручник, як провадитии аматорські представленя. 3. Драматичні твори з житя американських Русинів взагалї.

VII. Відчити з поля просьвіти.

Стан народної просьвіти на Українї, Галичинї, Буковинї і Угорщинї. Грамотність — Школи — Читальнї — Часописи — Просьвітні Товариства — Книгарнї.

VIII. Відчити з поля економічного.

1. Стан економічний галицької Руси — Народна Торговля — Домашний промисл — Банки — Каси Райфайзена — Молочарнї. 2. Стан економічний Руси-України.

IX. Написанє коротенької історії Руси-України в формі книжочки, котру можна би перевести на анґлїйський язик в цїли обзнакомленя Англичан, хто ми є?

Кожда з висше поданих тем має бути оброблена в коротеньких відчитах, так щоб вони могли бути ілюстровані залученими автором образками при помочі маґічної лїхтарнї.

Просьв. Ком. Р. Н. С. з'обовязує ся платити авторам за оріґінально випрацьовані відчити на лекші теми 5 дол., 3 і 2 (25 кор., 15 і 10). За труднїйші теми — 7 дол. 5 і 3 (35 кор., 25 і 15). За оріґінальні книжочки по 3 ц. (15 гел.) від стрічки звичайної шіснайцятки. За толкованя по 1 цнт. (5 гел.) від такої самої стрічки.

Всякі видатки за образки Просьв. Ком. звертає.

Всякі поясненя що-до конкурсових праць подасть предсїдатель Пр. Ком. Dr. W. J. Sieminowicz, 1956 Armitage Ave., Chicago, Ill.

Е. Струтинська, секр.

ПОШУКУВАНЯ.

Пошукую своїї жени **Анни Гірча**, родом з Лукового, пов. Ліско. Має знаходитись коло Ford City, Pa. Хто би о нїй знав, або вона сама, нехай зголосить ся ласкаво на адресу: Іван Гірча, 757 State Str., Perth Amboy, N. J.

Глядаю свого брата **Василя Гатлана**, що 3 місяцї тому приїхав сюди з Галичини, з села Броніца, пов. Дрогобич. Хто про него дасть менї знати, дістане 2 дол. нагороди. Голосити ся на адресу: John Hatlan, Box 93, Desloge, Mo.

Глядаю своєї сестрінки **Анни Романської**, з села Золчів, пов. Рогатин (Гал.). Недавно робила у фабрицї в Рочестер, Н. Й. Хто би о нїй знав, або вона сама, нехай мене повідомить, а дістане 2 дол. нагороди. Адресувати: H. Paduczek, 1041 Hinghland, Monessen, Pa.

Глядаю своєї сестри **Пазі Струмеляк**, з Корнелович. Приїхала щойно з краю і перебуває десь в Філядельфії або в Честер. Хтоби о нїй знав або вона сама, най ласкаво зголосить ся на адресу: Katarynа Juszczyshyn, 2512 E. 29 Str. So. Lorain, Ohio.

Пошукую фамілїйної сестри **Вульки Байда**, котра має перебувати в Perth Amboy, N. J. Хто би знав її адресу, або она сама, просить ся ласкаво зголосити до: Mary Kanafar, Box 316, Westbury. L. I.

Справоздане Р. Н. С. за м. жовтень с. р.

Від.	Місцевість	$	ц.
219	Bakerton, Pa.	76	45
220	Chicago, Ill.	41	94
221	Chicago, Ill.	56	54
222	Mahanoy City, Pa.	130	29
223	Port Bowkley, Pa.	72	11
224	Belle Valley, O.	32	47
225	Desloge, Mo.	91	18
226	Hammond, Ind.	23	75
227	Derry, Pa.	85	45
228	St. Clair, Pa.	36	30
229	Scranton, Pa.	113	05
230	Youngstown, O.	60	00
232	New Alexandria, Pa.	23	24
233	New York, N. Y.	18	83
234	Elizabethport, N. J.	58	35
235	Rossford, O.	46	44
236	Ambridge, Pa.	5	91
237	Chester, Pa.	60	45
239	Philadelphia, Pa.	88	21
240	Windber, Pa.	18	75
241	Newark, N. J.	14	85
242	Hawthorne, Ill.	25	67
243	West Pullman, Ill.	19	15
244	Bellefonte, Pa.	20	38
245	Trenton, N. J.	74	12
246	Crompton, R. I.	26	86
247	Wilmington, Del.	42	09
248	Coatesville, Pa.	81	58
249	Nanticoke, Pa.	47	71
250	Pittsburg, Pa.	142	70
251	Cleveland, O.	43	49
252	Northampton, Pa.	37	77
253	Lopez, Pa.	61	97
254	New Britain, Conn.	28	55
255	West Newton, Pa.	37	92
256	Ronco, Pa.	21	98
257	Spring Valley, N. Y.	26	14
258	W. E. Pittsburgh, Pa.	29	85
259	Chicago, Ill.	44	05
260	Taylor, Pa.	48	02
261	Taylor, Pa.	47	50
262	Ansonia, Conn.	12	88
263	Fulton, N. Y.	9	32
264	Juliet, Ill.	43	75
265	Taylor, Pa.	73	22
266	Glen Lyon, Pa.	44	14
267	Kingston, Pa.	30	91
268	Duquesne, Pa.	52	70
269	East Chicago, Ind.	66	00
270	Jersey City, N. J.	24	72
271	Treskow, Pa.	38	27
272	Delano, Pa.	25	15
273	Hudson, N. Y.	34	05
274	Youngstown, O.	51	63
275	Perth Amboy, N. J.	83	75
276	Ambridge, Pa.	28	02
277	Hartford, Conn.	43	71
278	Wilkes Barre, Pa.	88	32
279	Glen Campbell, Pa.	30	00
280	Stockton, Pa.	—	—
281	Manchester, N. Y.	24	60
282	Syracuse, N. Y.	39	13
283	Auburn, N. Y.	25	05
284	Rome, N. Y.	18	91
285	Glassport, Pa.	10	27
286	Lorain, O.	31	64
287	Carnegie, Pa.	17	50
288	So. Bethlehem, Pa.	33	94
289	Elizabeth, N. J.	41	82
290	Clarksburg, W. Va.	2	50
291	Brooklyn, N. Y.	21	37
292	Detroit, Mich.	35	61
293	Duquesne, Pa.	109	31
294	Madera, Pa.	38	81
295	Akron, O.	20	38
296	New Kensington, Pa.	49	11
297	Dravosburg, Pa.	25	72
298	Holden, W. Va.	40	00
299	Kent, Pa.	32	60
300	Johnstown, Pa.	79	94
301	Chicago, Ill.	43	78
303	Olwein, Iowa.	17	50
304	Heilwood, Pa.	50	88
305	Bruceton, Pa.	19	47
306	Cumbola, Pa.	22	73
307	Wilkes Barre, Pa.	20	42
308	East St. Louis, Ill.	26	01
309	Clayville, N. Y.	10	00
310	Hazleton, Pa.	47	50
311	New York, N. Y.	16	10
312	Reading, Pa.	23	34
313	Trenton, N. J.	24	25
314	Hazleton, Pa.	15	00
315	Jersey City, N. J.	14	41
316	Rochester, N. Y.	15	97
318	Northampton, Pa.	29	70
319	Newark, N. J.	22	30
320	Baltimore, Md.	16	97
321	Clifton Heights, Pa.	23	11
322	Tolleston, Ind.	10	00
323	Kansas City, Kans.	32	35
324	Philadelphia, Pa.	21	70
325	Butler, Pa.	28	07
326	Avoca, Pa.	32	36
327	Old Forge, Pa.	37	12
328	Toronto, Canada	28	79
329	Leechburg, Pa.	38	50
330	Little Falls, Pa.	22	05
331	Hastings, Pa.	24	80
332	Raritan, N. J.	42	35
333	Rockford Ill.	—	—
334	Westbury, N. Y.	41	29
335	Sykesville, Pa.	30	00
336	Cleveland, O.	33	25
337	Scranton, Pa.	33	25

Прихід за міс. жовтень є $18.418.54

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Сем. Чегус, Youngstawn, O. 1.000.00
Григорію Сліпець, St. Louis, Mo. 550.00
Сидорі Пукало, Minersville, Pa. 500.00
Андрею Рипчинськім, St. Clair, Pa. 500.00
Івані Крех, Cumbola, Pa. 800.00
Михайлі Гавран, McKeesport, Pa. 1.000.00

Запомога по бл. п.:

Парасці Вишньовській, Perth Amboy, N. J. 400.00
Марії Данько, Mahanoy Plane, Pa. 400.00
Орині Заверач, Mt. Carmel, Pa. 400.00
Анні Пелеш, Minersville, Pa. 400.00
Еві Ярош, Port Bowkley, Pa. 400.00

Запомога для:

Данька Косар, Chicago, Ill. 100.00

Запомога після ухвали XII. Головної Конвенції для:

Броніслави Сосновської, New York, N. Y. 50.00
Адама Зубрицького, New York, N. Y. 25.00
Павла Лисак, Edwardsville, Pa. 100.00
Івана Савки, Breslau, Pa. 100.00
Теодора Лукачевич, Berwick, Pa. 100.00
Йосифа Коцовський, Chicago, Ill. 100.00
Івана Гідо, Hazleton, Pa. 100.00
Івана Семракович, Emerald, Pa. 100.00
Андрея Адамчак, Rhone, Pa. 100.00
Івана Максимак, Lancaster, N. Y. 100.00
Семена Коди, Pittsburg, Pa. 100.00
Василя Лях, Syracuse, N. Y. 50.00
Гілярія Чопей, Hazleton, Pa. 100.00
Теклі Ткач, Newark, N. J. 200.00
Семена Данилів, Desloge, Mo. 100.00
Павла Черняк, Tower City, Pa. 100.00
Григорія Скіри, Troy, N. Y. 100.00
Асафата Співак, Jersey City, N. J. 100.00
На Рідну Школу в Галичині 1.000.00
Просьвітній Комісії Р. Н. С. 1.000.00

Сирітська часть по бл. п.:

Андрею Бобак, Ford City, Pa. 500.00
Івані Дзяк, Jessup, Pa. 500.00
Івані Павелчак, Yonkers, N. Y. 545.00
Івані Іроцак, Minersville, Pa. 70.80
Феліксі Дзюбак, Port Bowkley, Pa. 500.00
Видатки XII. Головної Конвенції Р. Н. Союза 12.886.94
Видатки поконвенційного Засїданя Р. Н. Союза 612.41
Орган Р. Н. С. за жовтень 1.514.80
Платня Голов. Уряду Р. Н. С. за жовтень 270.00
Адміністрація Р. Н. Союза за жовтень 150.16
Розхід за місяць жовтень є 27.725.11

Зіставлене:

Прихід за жовтень 1912 р. 18.418.54
Готівка в кінцем вересня остала 113.532 55
Весь прихід разом є 131.951.09
Розхід за жовтень 1912 р. є 27.725.11
Готівка з кінцем жовтня остає $104.225.98

З того:

Фонд сирітський 44.347.66
,, резервовий 38.379.46
,, бідних 8.282.33
,, шкільний 7.405.58
,, розпорядимий 5.810 95
Разом $104.225.98

Д. Капітула, г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

СПРАВОЗДАНЕ КАСОВЕ „РУСЬК. МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА" за місяць жовтень 1912 року.

Від.	Місцевість	$	ц
1	Shamokin, Pa.	15	00
2	Mt. Carmel, Pa.	1	00
3	Olyphant, Pa.	3	50
4	Jersey City, N. J.	4	75
5	Mt. Carmel, Pa.	2	50
7	McAdoo, Pa.	15	40
8	Elmira, N. Y.	2	75
9	St. Clair, Pa.	6	42
10	Ansonia, Conn.	5	85
11	Waterbury, Conn.	1	50
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	5	25
16	Lansford, Pa.	6	55
18	Seymour, Conn.	1	00
20	Jessup, Pa.	4	50
21	Mayfield, Pa.		75
23	Homestead, Pa.	9	25
24	Shamokin, Pa.		48
25	Trauger, Pa.		75
26	Belle Vernon, Pa.	1	00
27	Glen Lyon, Pa.	14	75
28	Mahanoy Plane, Pa.	11	25
29	Rhone, Pa.	4	75
30	Breslau, Pa.	7	45
33	Northampton, Pa.	16	90
35	Whitney, Pa.		75
36	Scottdale, Pa.	5	70
37	Chisholm, Minn.	3	25
38	Auburn, N. Y.	6	00
39	Syracuse, N. Y.	2	50
42	Passaic, N. J.	7	20
43	Simpson, Pa.	3	25
46	Plymouth, Pa.	4	50
47	Ambridge, Pa.	2	00
48	McKeesport, Pa.	6	75
50	Desloge, Pa.	—	—
53	Pittsburg, Pa.	17	35
55	Carnegie, Pa.	10	00
58	Ramey, Pa.	2	25
59	Leisenring, Pa.	7	05
60	Baltimore, Md.	2	50
61	Dunlo, Pa.	1	50
63	Ford City, Pa.	3	25
65	Elizabeth, N. J.	1	75
66	New York, N. Y.	1	00
67	Butler, Pa.		25
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	3	40
72	Alden Sta., Pa.	13	50
73	Providence, R. I.		50
78	Minersville, Pa.	4	00
81	Baltimore, Md.		90
82	New Alexandria, Pa.	2	75
83	Carnegie, Pa.		25
85	Hazleton, Pa.	10	50
87	Lancaster, N. Y.	2	85
91	McKees Rocks, Pa.	1	75
92	Taylor, Pa.	1	50
96	S. S. Pittsburg, Pa.	4	00
97	Marion Heights, Pa.		50
98	Shenandoah, Pa.	3	75
99	Wilkes Barre, Pa.	1	50
102	Cleveland, O.	2	25
104	Perth Amboy, N. J.	7	40
105	Nicetown, Pa.	1	00
106	Chicago, Ill.	1	50
107	Sayre, Pa.	3	20
108	New York, N. Y.	1	00
109	Ellsworth, Pa.	1	75
116	Chisholm, Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa.	7	25
121	Trenton, N. J.	18	77
123	Scranton, Pa.	1	60
126	Beaverdale, Pa.	3	75
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	—	—
129	Sykesville, Pa.		50
130	Pittsburg, Pa.	1	00
132	McKeesport, Pa.	3	25
133	Newark, N. J.	2	05
135	Smoke Run, Pa.	1	50
136	Carnegie, Pa.		75
137	West Seneca, N. Y.	2	95
139	Oil City, Pa.	1	25
140	Youngstown, O.	2	50
142	Elizabethport, N. J.	5	00
144	New York, N. Y.	3	00
147	Allentown, Pa.	5	75
148	California, Pa.	1	00
155	Northampton. Pa.	1	50
156	Sheffield, Pa.		25
157	Donora, Pa.	4	00
162	Scranton, Pa.	1	25
172	Fredericktown, Pa.	1	50
179	St. Louis, Mo.	1	25
182	Dixonville, Pa.	2	00
185	Hazleton, Pa.		90
188	Ginter, Pa.	3	60
197	Swoyers, Pa.	13	60
198	Port Jervis, N. Y.		50
201	Whippany, N. J.		50
207	Jeanette, Pa.	2	75
208	Kingston, Pa.	4	25
213	Bayonne, N. J.	3	83
222	Mahanoy City, Pa.	4	35
223	Port Buckley, Pa.	1	50
224	Belle Valley, O.		25
225	Desloge, Mo.	1	00
227	Derry, Pa.	1	15
228	St. Clair, Pa.		96
229	Scranton, Pa.	3	50
239	Philadelphia, Pa.		25
241	Newark, N. J.		75
244	Bellefonte, Pa.		50
245	Trenton, N. J.	5	50
246	Crompton, R. I.		25
247	Wilmington, Del.	1	25
249	Nanticoke, Pa.	1	60
250	Pittsburg, Pa.		50
252	Northampton, Pa.	2	05
255	West Newton, Pa.	2	00
257	Spring Valley, N. Y.	1	75
258	W. E. Pittsburg, Pa.		75
260	Taylor, Pa.		75
273	Hudson, N. Y.		50
276	Ambridge, Pa.		75
283	Auburn, N. Y.		75
283	Syracuse, N. Y.	2	25
285	Glassport, Pa.		25
286	Lorain, O.		50
289	Elizabeth, N. J.		75
294	Madera, Pa.		50
296	New Kensington, Pa.	1	50
298	Holden, W. Va.		50
308	E. St. Louis, Ill.	1	00
326	Avoca, Pa.	1	00

Весь прихід за місяць жовтень 1912 р. є 450.64

Зіставлене:

Прихід за жовтень є 450.64
Готівка в кінцем вересня остала 17.510.49
Весь прихід разом є 17.961.13
Розхід за місяць жовтень є 20.00
Готівка в кінцем жовтня остає 17.941.13

Дм. Капітула, г. предс.,
А. Шаршонь, г. касієр,
С. Ядловський, г. секр. ф.

Позір! ЄЩЕ ЩОСЬ НОВОГО! Позір!

Копанє бараболь на фармі в сусїдстві Bridgeton.

РОДИМЦЇ! Тут подаємо понизше дещо нового про першу руську кольонїзацію в West Milville, New Jersey. Се єсть справді правдива руська кольонїзація, бо велике число руських родин позакуповували землю. Компанія навіть поназивала кілька стрітів по руськи. Фамілії, котрі у нас позакуповували, зачинають ся по троха спроваджувати до Мілвіл, бо задумують з весною управляти свою землю.

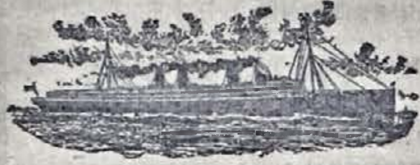
РОДИМЦЇ: Чи не добре мати о чверть години ходу від міста Мілвіл і від фабрик свій кавалок землї і свою хату і мешкати межи своїми, чути ся якби в роднннім краю. Не один о тім думав, що се було би добре, але чи воно так єсть, як ся Компанія в своїх оголошенях писала і пише.

РОДИМЦЇ! Що ми писали і пишемо, то нич більше, як лише щира правда. Титул власности маємо добрий. Хто купує за готівку, дістає без жадних перешкод і без жадних довгів чистий **Guarantee Deed**, т. зв. по нашому „Інтабуляція“. Хто знов купує на виплату, дістає контракт. При робленю контракту купуючий вимавляє собі, в який спосіб він може сплачувати: місячно, квартально, пів-річно або річно. Єсли хоче виплачувати місячно, то контракт робить ся з таким застереженем: Купуючий не мусить до двох місяців навіть повідомляти, чому не прислав (не приніс) своєї рати; єсли би не міг і по двох місяцях, то мусить повідомити Компанію і подати причину. В той час Компанія дає пільгу і чекає далї. Хто закупить і вложить задатку на 5 акрів 100 долярів, а вразї його смерти, то хотьби він ані одної рати не заплатив, то його спадкоємцї без жадної доплати дістають чистий **Guarantee Deed.** — Зі сторони полуднево-східної наших ґрунтів нема навіть цілих 6 миль до великого міста **Bridgeton, N. J.** Bridgeton єсть містом повітовим, Cumberland County, і єсть **осмим** портовим містом в Злучених Державах. Має 54 фабрик ріжних виробів, котрі тут подаємо: 3 Glass Manufacturing Plants; 2 Gasoline Engine Works; 5 Machine Shops; Electric Light and Power Plant; 3 Shirt and Shirtwaist Factories; 3 Iron Foundries; 2 Artificial Ice Plants; 3 Candy Factories; 2 Flour Mills; Illuminating Gas Plant; Wrapper Factory; 7 Fruit & Vegetable Packers; Dye and Bleaching Plant; Hosiery Mill; Plant for Condensing Milk; Lithographing Plant; Silk Dress Factory; Ship Yard; Mould Making Plant; Plant for the manufacture of Dies and Presses of every size; Turkish Towels and Bath Robing; Carriages and Wagons; Printing Presses; Steel Castings; Baskets; Tin Cans; Brick; Gloves. — Спис фабрик міста Мілвіл подамо пізнїйше. — Інтересовані приїжджайте, доки маєте добру нагоду, осудіть самі, чи не добре мати кавалок землї при великих містах та так численних фабриках і при шогодинній комунікації. — Перед приїздом просимо нас повідомити на понизшу адресу. Пишіть по руськи, бо в нашім бюрі занимають уряди Русини.

0275

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
441 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Streets, PHILADELPHIA, PA.

РОДИМЦЇ ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

Телефон Orchard 6085

Час попирати своїх земляків, а не ворогів нашого народу. Загляньте у вільній хвилї до моеї канцелярії побіч руської церкви, а переконаетесь, що знайдете там поміч і пораду у всїляких клопотах і справах старокраєвих судових, маєткових і військових. — Єсли хто з Вас має процес в краю, або хоче стягнути гроші від свого довжника в краю; хто має справу спадкову або хоче продати або купити ґрунт в старім краю — то знайде у мене совістну, фахову і дешеву пораду і поміч. Крім того продаю **шифкарти на всї найліпші лінії і найтанше. До краю від 23 до 27 долярів, з краю до 28 дол.**

Також продам **фарми, доми і лоти** в найлутших місцях по найдешевших цїнах. — Порада безплатно. На листи відповідає ся відворотно.

H. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK CITY.

РУСЬКИЙ ЛЇКАР

Доктор СЕМЕН ШУЛЬЦ

39 E. 7th STR. (межи 2-ою а 3-ою евнею) NEW YORK, N. Y.

ЛЇЧИТЬ ВСЯКІ СЛАБОСТИ ЖІНОЧІ, МУЖЕСЬКІ І ДЇТОЧІ.

Найновійші апарати електричні. Пересьвітлюване і лічене лучами Roentgena.

Години ординацийні: від 8-ої до 9 ої рано, від 2-ої до 3-ої по полудни і від 6.30 до 8-ої вечером.

Памятайте адрес: 39 E. 7th St., New York, N. Y.

СЬВІТЛО ДЛЯ ДОМУ

до читаня як і до всякого домашного ужитку — найліпшою лямпою, яку можете купити, є лямпа Rayo.

Не разить, не миготить. Дає сьвітло лагідне і ясне. Rayo є дешевою лямпою і Ви не можете дістати ліпшого сьвітла за ніяку ціну. Лямпи Rayo осьвітлюють понад три міліони домів.

ХОРОНЇТЬ ОЧИ ДЇТИЙ І СВОЇ ВЛАСНІ.

Rayo лямпи запалюєсь без знимання скла і умбри. Легкі до чищеня і зміни кнота. Вироблені у всїляких формах і для всякого ужитку.

У всїх продавців.

STANDARD OIL COMPANY.

(INCORPORATED IN NEW JERSEY)

NEWARK, N. J. BALTIMORE, MD.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розї вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.,

South Side Pittsburg, Pa.

И. В. Рот. през., А. П. Міллер. кас.,

Ол. Вучак, уряд. банк.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весїля, хрестини і всякі другі забави.

115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.

Телефон: Orchard 2568.

R. J. Glick Агент асекурацийний від огня.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING

(15—30)

SHAMOKIN, PA.

Одинокий руський адвокат на цїлу Америку.

Доктор прав

ЮЛЇЯН ЧУПКА,

полагоджує всї справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичинї, длятого полагодить Вам найлїпше всї справи процесові, спадкові і війскові в Галичинї, спорядить повномочія, контракти і всї правні документи і перепровадить інтабуляції. — Адрес:

Dr. Julian Czupka,

P. O. 372. 3 N. Main Str., WILKES BARRE, PA LUZERNE CO.

ЦЇНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубрицї „Рух в Відділах Р. Н. Союза“.

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана з гори та в цїлости. В противнім разї оголошене безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошене несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на однїй сторонї почерку.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

Найновійша метода лїченя.

Д-р. ГОГЕНБЕРҐ,

спеціяліст зі старого краю

підвів мене! Вирвав мене з обіймів смерти! Вилїчив мене! Тоді, коли инші лікарі відступили від мене, так пише в публичній подяці пацієнтка. Коли не знаєте ще др-а Гогенберґа а єсьте хорі, удайте ся сей час до нього, а переконаєте ся, що др. Гогенберґ Вам поможе.

Др. Гогенберґ посьвятив много лїт в старім краю а передовсім в Америцї на студії медичні і клїнічні. **Вилїчив тисячі найріжнїйших недуг своєю спеціяльною методою**, яку нїхто инший не є в силї наслїдувати. **Доктор Гогенберґ** лїчить винайденою через него методою **всякі инші недуги**, як на прим.: біль і заворіт голови, тиснене над очима, болї в очах, недуги носа і горла, хрипку, кашель, недуги легких, чахотку болї під грудьми, недуги серця, недуги жолудка як катар жолудковий, звужене, розширене і здуте жолудка, нуδности, февра, біль в крижах, хороби утроби, кишок, нирок і міхура. **Жіночі недуги**, а іменно: недуги матицї. **Всякі недуги дїточі.** Лїчить **заражене і зіпсуте крови**, яке є причиною всїляких недуг. В найбільшій тайнї лїчить основно у мужчин і жінок **секретні недуги заразливі** так звані **бридкі недуги**, навіть **застарілі**. Успішно вилїчує **ревматизми всякого рода та нервові хороби та їх наслїдки**. Усуває **всякі висипки та боляки на тїлї а жінкам привертає молодий вигляд лиця і красу.**

Довершує найтяжші операції найновійшою методою при помочи знаменитого бувшого віденського а тепер нюйорського хірурга.

Зголошуйте ся сейчас по діаґнозу до доктора Гогенберґа. Хто не може особисто, нехай зголосить ся листовно, залучаючи двоцентову марку на відповідь. Адреса:

DR. HOHENBERG,

608 E. 6th STREET, Телефон: Orchard 3615. **NEW YORK, N. Y.**

Години офісові: від 8 до 10 рано, 1 до 2 в полудне і 6 до 8 вечером. В недїлї від 9 рано до 2 попол.

Дарунок для моїх пацієнтів.

Кождому пацієнтови висилаю безплатно книжочку, в якій находять ся цїнні вказівки, в який спосіб можна охоронитись перед хронїчними слабостями і як запобігати в случаю доглядненя якоїсь недуги.

Д-ра RICHTERA

PAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

Він проганяє ревматизм, подаґру, біль в бедрах та в клубових суставах і невральґію.

Усуває швидко всї болї та затвердїлости суставів і мясній. Знаменитий на вавихненя, хромість і стовченя.

Скорий лїк на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддихане.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів фляшинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.

American House, 74—80 Washington Str., NEW YORK, N. Y.

ПАПІРОСИ „ZIRA“ МОЖУТЬ ВДОВОЛИТИ КОЖДУ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

В нинїшних часах подибуєть ся усюди таку силу найріжнороднїйших папіросів, що пересїчному курцеви дуже тяжко визнати ся, з яких именно сортів виробляють ся ті папіроси і котрі з них заслугують на признане.

Богато курців, які привикли до куреня папіросів европейського виробу, запевняють з усею рішучістю, що нові папіроси „ZIRA“ їм найліпше смакують, бо вони зроблені з найлїпшого турецького тютюну і визначають ся такими прикметами, яких инші роди папіросів зовсім не мають.

ІДИ ЗА ПРОВІДНИКОМ

ZIRA

є нині найпопулярнїйша папіроска на маркетї.
10 папіросок з богато-запашного тютюну за 5 центів.
Найбільша вартість вложена комунебудь у папіроску.

10 за 5 центів.

Чудові сатинові презенти в кождім пуделку Zira папіросок.

Купіть ще нинї пуделко. Популярність Zira є його сатисфанцією.

P. LORILLARD COMPANY

Найвисше забезпечене $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦЇНИ.

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся аґентам крикливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Аґент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до перехованя, чи пересланя до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я вложив в державній касі як заруку для вас **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкирів. До ваших послуг є старий, опитний Аґент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе те робить

дешево, совісно і точно.

Пишіть по подробиці курсу і цїни шифкарт.

Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York. 23-48

НАЙНИЗШІ ЦЇНИ.

Найвисше забезпечене $100,000.00

НАДІСЛАНЕ.

Слава Ісусу Христу!

Дорогі мої во Христі Братя і Сестри!

(Дальше).

Ті доми дуже потрібні в Філядельфії для вихованя і образованя сестер, а в Чесапік для вихованя дітий. Так ту як і там не булоб навіть чим виживити дітий і сестер, єслиб не тяжка праця самих Сестер, які цілковито сьвятять ся для добра свого народа.

На разі отже не ходить о утримане сестер і сиріт, але о сплачене того, що ся купило і розпочате будови Інститута, не говорячи вже о многих инших конечних потребах. Зачинати знова нову будову не сплативши морґічів, можна наразити ся на се, що трафило ся Товариству Педаґоґічному у Львові.

Товариство Пед. поставило собі за ідею побудовати бурсу дівочу, деби дівчатка убогих родин за низькою оплатою могли знайти догідне поміщене і побирати потрібну науку. Накликували в часописях — розсилали відозви і всякими можливими способами пукали до сердець Братів Русинів-Патріотів, щоб допомогли до здійсненя сеї ідеї. Та як ми тут, так вони там спотикались з закидом: „най наперед ми побачимо щось реального, най зачнесь будова, тоді скорше кождий з нас поспішить з жертвою". Затягнули пожичку, розпочали будову, та справді знайшли ся добродії, котрі жертвами своїми спомагали се діло, але шож. В міру як росла будова і дахом покрилась, Русини-Патріоти прийшли до переконаня, що тепер звільнені суть з жертв, бо бурса вже готова стоїть. Всякі просьби і відклики до патріотизму не помогли. Бурса стогнала під тягаром довгів, векслів, процентів, аж прийшла катастрофа... Бурсу виставлено на ліцитацію і якби не Їх Ексцеленція Митрополит, котрі поспішили з помочию та закупили туюж для прогнаних відступниками Церкви і народа, Сестер Василіянок у Львові, булаб таяж перейшла в руки жидівські. Сумний сей примір є для нас наукою і осторогою; ми не можемо пускати ся на таке різико — довг тепер виносить до $38.000.00, будова інститута і монастиря потягне другий раз так велику суму, а з відкиж ми возьмемо се? З жертв? Дорогі Братя! Ви самі знаєте, як щедрі Ви єсьте, де ходить о діло Боже, діло народне — най скажуть Вам ті суми сколектовані між Вами, котрі висше представилам.

Тепер вже заздалегідь пересторога для нас на будуче; отсе до 6 місяців маєм виповіджений морґіч на $10.000.00 і сю суму мусимо зложити до сего часу, єслиб же прийшла хвиля, що виповіджено би нам всю пожичку, чи не опинилибисьмо ся на улици враз з сиротами мимо всякої Вашої жертволюбивости?...

І не дивовалоби се нас дуже, наколиби Русини посідали які инші інституції, на які складалиби свої жертви. А прецінь кождий знає, що ми перші і одинокі, які беремо ся до заложеня висшої школи в Америці. Инші народи вже пішли вперед в тім взгляді і нас Русинів дуже а дуже випередили, та дивне спостережене зробилисьмо, що чужі народи радше і охотнійше нас підпомагають чим свої. Чому воно так? Дорогі Братя, ми повинні, ми мусимо збудитись зі сну, єсли хочемо, щоб про нас знали другі народи. Нам годі опускати руки і чекати або і допомагати до власної загибели своєю незрозумілою байдужностию.

Ми віримо однак непохитно, що так Вс. оо. духовні як і цілий нарід руський в Америці допоможе нам до здвигненя діла сьвятого й Божого — і що ані одного не знайдемо в Америці Русина якийби не причинив ся до слави свого народу на чужині. Честь всім тим, що дотепер поспішили з помочию, а є надія, що в короткі зможемо явно і прилюдно зложити потішаючий звіт з узбираних жертв на монастир і школу СС. Василиянок в Сполучених Державах.

Притім подаємо до відомости всім Русинам в Америці, що наш Чин зискав затверджене „чартер", в Меріленд стейті і в Пенсильвенії та що Преосьв. Владика зарядили перенесене власности дому сирітського і площі під школу на Сестри Василіянки в Филядельфії.

Не хотячи, щоби наш нарід руський складав жертви і за се нічого не мав, то поза загальним добром народним, ми постарали ся через нашу Власть церковну о утворене фундації Служебної за живих і померших. Кождий, хто жертвує на наш монастир і школу $2.00, стає ктитором сего монастира і за него яко ктитора править ся 12 Служб Божих річно по вічні часи. Його імя вписує ся до книг монастирських, а йому видає ся посьвідку після якої знайде число і день своєї приналежности до ктиторів в книгах монастирських коли небудь того зажадає. Ся велика ласка для жертводателів зі сторони монастира, повинна бути горячою заохотою для тих, що раді лишити по собі вічну памятку, а заразом не забути за свою душу. Просячи еще раз умильно всіх Дорогих Братів Русинів в Америці о ласкаву поміч для сиріт руських, остаю слугою в Христі Господі.

Єлена Ч. Сьв. В. В.

Увага. Понеже якісь схизматицькі сестри підшивають ся під наші сестри Василіянки і заходять до наших людий і церков, тому так Вс. оо. духовні як Уряди церковні як і всі Братя Русини, прошу приняти до відомости, що сестри котрі не можуть ся виказати документом підписаним нашим Преосьв. Владикою Кир Сотером Ортинським, не суть нашими сестрами Василіянками ані не належать до гр. кат. руської церкви.

(Конець буде).

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2494 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Стефан Бак отримав як посмертну запомогу по жені Анні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ст. Клер, Па. 1. жовтня 1912.
Стефан Бак.
Сьвідки:
Мих. Вислоцкий,
А. Ц. Хиляк.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 9.
Теод. Хиляк предс.,
Леон Худинця секр.

Ч. 2495 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Іван Саноцкий отримав як посмертну запомогу по жені Кароліні з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Честер, Па. 3. жовтня 1912.
Іван Саноцкий.
Сьвідки:
Іван Артимович,
Іван Вороняк.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 227.
Петро Пазюк предс.,
Іван Тиміш секр.

Ч. 2496 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Петро Дудра отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Донора, Па. 3. жовтня 1912.
Петро Дудра.
Сьвідки:
Іван Ценко,
Теодор Більо.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 157.
Іван Ценко предс.,
Теодор Більо секр.

Ч. 2498 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Григорій Даньчак отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Картерет, Н. Дж. 8. жовтня 1912.
Григорій Даньчак.
Сьвідки:
Федор Павлюх,
Френк Цар.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 209.
В. Маланчук предс.,
Михаїл Проскура секр.

Ч. 2492 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі місцевий уряд отримав як похор. кошти по Михайлі Данчишак з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Чісголм, Мінн. 21. жовтня 1912.
Петро Курочка.
Сьвідки:
Петро Курочка,
Мих. Косяк.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 37.
Петро Курочка предс.,
Петро Жентичка секр.

Ч. 2493 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Зузанна Гвіздяк отримала як посмертну запомогу по мужу Андрію з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Трентон, Н. Дж. 2. жовтня 1912.
Зузанна Гвіздяк.
Сьвідки:
Юрій Зупко,
Мих. Черемшак.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 122.
Марія Черемшак предс.,
Марія Фейко секр.

Ч. 2508 КВІТ $168.85
на сто шістьдесять вісім дол. 85 ц., котрі місцевий уряд отримав як похор. кошти по Густаві Шпнявськім з Головної Каси Руського Народного Союза в Амер.
Гомстед, Па. 16. жовтня 1912.
Сьвідки:
Юрій Петканич,
Іван Ткач.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 23.
Юрій Білий предс.,
Андрій Крак секр.

Ч. 2519 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Григорій Скіра отримав як надзвичайну запомогу ухвалену XII. Голов. Конвен. з Головної Каси Руського Народного Союза в Амер.
Трой, Н. Й. 19. жовтня 1912.
Григорій Скіра.
Сьвідки:
Г. Джинджиристий,
Іван Базар.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 191.
Г. Джинджиристий предс.,
Ю. Пристайко секр.

Ч. 2520 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Асафат Сьпівак отримав як надзвичайну запомогу (ухв. XII. Гол. Конвен.) з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Джерзи Сіти, Н. Дж. 18. жовтня 1912.
Асафат Сьпівак.
Сьвідки:
Тарас Хвалик,
Макс. Сандович.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 70.
Мих. Бережняк предс.,
Теод. Пацала секр.

Ч. 2527 КВІТ $500.00
на пятсоть долярів, котрі п. Варвара Пукало отримала як посмертну запомогу по мужу Ізидорі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Майнерсвіл, Па. 25. вересня 1912.
Варвара Пукало.
Сьвідки:
Теофіль Рацкий,
Михайло Угорчак.
Від місцевого Уряду Руськ. Народного Союза в Америці. Від. 78.

ПОДЯКИ.

Складаю на сім місци сердечну подяку XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союза, Гол. Урядникам нашої орґанізації, Урядникам місцевого відділу Р. Н. С. ч. 40 Едвардсвіл, Па. і всім членам Р. Н. Союза за квоту $100.00, яку я дістав яко підмогу в моїй недузї з гол. каси Р. Н. Союза в Америці. — Павло Лисак, член Р. Н. С. від. 40.

Я низше підписана дякую сердечно Урядови Р. Н. Союза за виплачене мені 400 дол. яко посмертної запомоги по моїм мужу, який належав до Р. Н. Союза і до місцевого Братства в Чісголм. Мінн., від. Р. Н. С. 37, заледви 6 місяців. Члени згаданого Братства зробили мому покійному мужови дуже гарний і величавий похорон, а мені, бідній вдовици, виплачено ще, неначе в дарунку, 400 долярів. Нехай Господь Бог нагородить сторицею всїх головних і місцевих урядників Р. Н. Союза, всїх членів Братства сьв. О. Николая в Чісголм, Мінн. і всїх членів Р. Н. Союза! — Ева Данчишак.

Я Іван Семрикович, член від. 205, в Емералд, Па., складаю сердечну подяку Головному Урядови Р. Н. Союза за скоре виплачене мені надзвичайної запомоги, ухваленої XII. Гол. Конвенцією Р. Н. Союза в Вілкес Бері, Па. — З поважанєм, Іван Семрикович.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, 1956 Armitage Ave., Chicago, Ill. — предсїдатель.
А. Горбаль, 135 Main Str., Derby, Conn. — касієр.
Е. Струтинська, 714 Bickerdike Str., Chicago, Ill. — секр.
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Д. Андрейко, Watervliet, N. Y.
Др. І. Копистянський, Shamokin, Pa.
Ю. Павчак, Brooklyn, N. Y.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Сим подає ся до відома, що на Савті в Філядельфії, Па. зорґанїзував ся новий відділ Р. Н. Союза ч. 339. Мітінґи відбувають ся кождої четвертої неділї в місяци, в гали „Читальні Русько-Американських Горожан“, число 822 Норт Франклїн ул. — Ану, братя, перестаньте давати свої гроші чужинцям, а попирайте свою руську орґанїзацію, бо свій як не заплаче, то хоть пожалує. Неодин каже, що вертає до краю за пару місяців... На се Братство сьв. Василія звернуло увагу і тому членови, що до року відїде, звертає вкладки назад. Отже кождий може бути забезпечений без жадної страти, натомість вразї слабости або смерти користає. Вступайтеж громадно до Братства сьв. Василія, бо лиш в тім случаю майже безплатно обійдетесь без жебранини на случай слабости, а в случаю смерти на похорони і т. п. Теперішний уряд Братства сьв. Василія є: Т. Грицей, предс.; Т. Мущинка, заст. пр.; І. Сорока, кас.; І. Жмутин, секр.

ДОНОРА, ПА. Бр. сьв. Димитрія, від. 157, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 24. листопада с. р., точно о год. 1-шій з полудня, на пятій улици, в гали церковній. Хто на тім мітінґу не буде присутний, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Будемо принимати нових членів до Братства за половину вступного, а до Р. Н. Союза після статута. На порядку дневнім справоздане касове і вибір нового уряду. Всї довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. — І. Цепко, предс.; Н. Беднарчик, кас.; Т. Більо, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Василія Великого, від. 168, подає до відомости, що на піврічнім мітінґу дня 3. листопада с. р. вибрано слїдуючий новий уряд: М. Даньків, предс.; І. Попаца, заст. предс.; А. Космина, кас.; В. Дмитрів, заст. кас.; Гр. Клим, секр.; Т. Король, заст. секр.; контрольна Комісія: К. Гіжий і Т. Іванило; Н. Головатий, кап.; І. Покришка, хорунжий; В. Коритко, дверник; М. Гелета, заст. дверника. Мітінґи відбувають ся в першу неділю по першім в гали п. Николая Ваверчака, 720 Чарлес стр. Адреса секретаря: Григорій Клим, 757 Стейт стр., Перт Амбой, Н. Дж. — Михаїл Даньків, предс.; Григорій Клим, секр.

ГОМСТЕД, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 23, повідомляє всїх своїх членів, що в неділю дня 24 падолиста (нов.) с. р. відбуде ся при Службі Божій посьвячене братського прапора (сполкової застави). Кождий член має на се торжество явити ся і бути хрестним отцем прапора, а котрий член на посьвячене не явить ся, заплатить до братської каси 50 цнт. кари. — Г. Білий, предс.

КІНҐСТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 208, взиває своїх членів, щоби дня 24. падолиста (нов.) с. р. явив ся кождий о год. 8 ій рано у звичайній галї в повній параді, бо в той день будемо обходити торжество в честь нашого патрона, сьв. Михаїла. Неявивший ся член буде караний після статута. — Мих. Маньковач, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Бр. сьв. Петра і Павла, від. 81, взиває всїх членів, щоби дня 24-го листопада с. р., точно о год. 2-гій пополудни, явили ся на мітінґ, на котрім контрольна комісія здасть річне справоздане касове. Неявивший ся член буде караний після статута. — В. Чачка, предс.; І. Валеґ, кас.; А. Шандровський, секр.

В. І. ПІТСБУРҐ, ПА. — Бр. Покр. П. Богородиці, від 258, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 8 го грудня о год. 2 гій пополудни. На тім мітінґу зложить ся справоздане касове, а по сїм наступить вибір нового уряду. Буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $1.50. — М. Троян, предс.; Гр. Курись, секр.

Представленя, концерти, балї і т. п. забави.

КАРНЕҐІ, ПА. — Заходом „Аматорського Кружка“ відбуде ся в неділю дня 24-го падолиста (новембра) с. р., о год. 7.30 вечером, під гр.-кат. церквою представлене „Пещена дитина“, образ з житя народа в 4-ох актах, Романа Сурмача. Тікети 50 ц., 30 ц., 20 ц. і 10 ц. Всїх місцевих і доокаличних Родимцїв запрошує до ласкавої участи — Комітет.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. сьв. Василія Великого, відд. 339 Р. Н. С., в Савт Філядельфії, Па., устроює дня 27-го падолиста с. р. в „New Central Hall“, 610 S. 3rd Street, коло Савт улиці, „ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ“, на котрий сею дорогою запрашає всї Братства і Товариства, а також всїх чесних Русинів та Русинок з Філядельфії і з околиці. Баль сей має бути перед анґлїйським сьвятом „Thanksgiving Day“, отже кождий може явитись, позаяк на другий день фабрики будуть позамикані. Третя часть доходу призначена на фонд незабутного Мирослава Сїчинського. На балю буде грати Руська Музика під іменем „Orchestra of the Ruthenian American Citizens Association of Philadelphia, Pa. — За Уряд Братства: Т. Грицей, предс.; І. Жмутин, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Позір, Русини-Українцї з Сиракюз і околиці! Заходом укр. Тов. „Січ“ в Сиракюз, Н. Й. відбуде ся в суботу дня 23. падолиста (нов.) с. р. в гали Пет. О'Дай, cor. Geddes & W. Fayette St., Syracuse, N. Y. Великий Баль. Початок о 6 тій годині вечером. Вступ 25 цнт. — Високоповажані Родимцї! Звісна нам пословиця каже, що „В лучности сила“, тому то ми з нагоди нашої забави кличемо Вас до лучности, щоби скріпити нашу орґанїзацію, а тим самим і самих себе. Тож приходїть численно на сю забаву, де при миловзвучних наших піснях і ріжних забавах нашої молодїжи, як почта любови і т. п. будемо могли чесно забавити і принесемо матеріяльну користь самим собі, та скажем: „Не плакати нам і сльози не лити, Не нам козакам се дїло робить! Хай плачуть Ляхи, хай плаче Москаль, Здіймаймось в гору, летїмо у даль! — Комітет Тов.

ЛАНСФОРД, ПА. Заходом „Аматорського Кружка“ в Лансфорд, Па. відограє ся в неділю 24. новембра с. р. Театральне Представлене в Опер Гаві під управою дяко-учителя п. Н. Кучера. Дохід призначений на греко-кат. церков. І. „Нещасна любов“, в трох актах. II. „Семе не кради“, в однім акті. Хор відсьпіває гарні пісні, як „Гуляли“, „Задзвеніло“, „Не згасайте“, „Як бим була з зазуля“ і т. и. Початок точно о год. 7.30 вечер. Вступ 50, 35 і 15 цнт. Просимо всїх місцевих і позамісцевих Родимцїв на гарну забаву. — Режісер і управитель хору, Николай Кучер.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Позір, Русини-Українцї! Руське Бр. сьв. Володимира від. 108 Р. Н. С. лагодить перед постом ВЕЛИКИЙ БАЛЬ для Русанів і Русинок так з Ню Йорку як і з околиці. Просить се усильно о ласкаву участь всї Братства і Товариства, як також фамілїї і поодинокі особи до спільної забави. На памятку буде принимати ся поодиноких людий в члени Братства і до Р. Н. Союза в Америцї в суботу дня 23-го новембра 1912 о годині 8-мій вечер аж до рана. Музика українська під проводом п. Гуменюка. За найлучшу забаву ручить Комітет балевий.

Деж Ви, Братя Русини,
Та деж Ви є, а де ми?
Прийдіть до нас запізнатись,
Разом спільно погуляти.

Танцї наші вже минули,
Ми в памяти не забули,
Що в забаві жизнь і сила,
А по смерти лиш могила.

А хто до нас завитає,
У нас смутку не зазнає,
Хотьби хорий — все дістане
Пять долярів на сьвдане.

В. Мазур, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. музичне ім. М. Лисенка в Ню Йорку устроює при співучасти „Українського хору“ в память М. Лисенка в вівторок дня 26-го новембра 1912 р. в Arlington Hall, 19-23 E. 8th St. (St. Marks Place) ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ З БАЛЕМ. — Програма: Часть І.: 1. Washington Gray March, оркестра. 2. Кониський-Лисенко: „Молитва“, хор мішаний в супроводі оркестри. 3. Відчит про М. Лисенка, п. Кзвігницький. 4. Сольо на тромбонї, п. Сагап. 5. C. Lavallee: „The Bridal Rose“, Overture, оркестра. — Часть II.: 6. Шевченко: „Думи мої“, декламація, п-на К. Шевченківна. 7. Сольо на клярнеті, п. А. Вітковський. 8. Шевченко-Вербицький: „Завіщанє“, хор мішаний в супроводі оркестри. 9. Сольо скрипкове, п. Мікульський. 10. J. Ivanovici: La Belle Roumaine-Waltzes, оркестра, 11. Гимн народний, хор мішаний. — Часть III.: Баль до рана. — Цїни місць: 50 ц., 35 ц. і 25 ц. Початок точно о год. 7.30 вечером. — О як найчисленнїйшу участь просить і за знамениту забаву ручить Комітет.

ТЕЙЛОР, ПА. — Комітет „Рідної Школи“ справляє в понедїлок дня 25. падолиста с. р. ВЕЛИКИЙ БАЛЬ, з котрого дохід призначує ся на „Рідну Школу“ в старім краю. Початок о год. 6-тій вечер. Вступ 25 цнт.; женщинам і дївчатам вступ вільний. — Дорогі Братя Українцї з Тейлор, Скрентон, Олифанту і инших плейзів! Покажім, що ми вміємо шанувати своє рідне слово, свою рідну мову, що в нас не затерло ся чутє до того, що наше! А нагоду маємо знамениту, бо за 25 цнт. будемо могли дуже добре забавити ся і зробимо притім патріотичне дїло. Берім собі примір з нашої приповідки, котра каже, що „хто веселий і сьпіває, той і добре серце має“, а якраз на сїм балю все знайдемо, бо о здоровий напиток, смачну перекуску і гарну музику постарає ся Комітет. — Баль відбуде ся в гали Отта на Union St. Музика старокраєва. — Гаразд! Комітет.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. сьв. Петра і Павла подає до відомости своїм членам, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 30. с. м. в гали під ч. 351—353 Атлянтик Аве. На тім мітінґу будемо мати богато важних справ, тож кождий член повинен явитись і вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1.00. При тім будуть мати добру нагоду нові члени вступити до Бр. без вступного. Впв. Родимцї в Савт Бруклинї і околици! Вступайте громадно до нашого Братства і підпомагаймо самі себе на случай якого лиха. Вразї чорної години до чужих не підем, бо нас за двері виженуть, будьте певні! А єсли буде нас більше разом, тодї будемо спільно зимовими вечерами сходитись і пізнавати: Хто ми? Чиї сини? Яких батьків? І через що ми покинули свою рідну руську вітчину і розійшли ся тут за морем, як ті опущені сиротята. Маємо надію, що се не буде „голос вопіющого во пустини“. — М. Квасницький, предс.; С. Бздел, кас.; Гр. Андрухів, секр.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА“ В ГАЛИЧИНЇ.

Андрій Овад і Павло Коцан, члени від. 59 Р. Н. С. в Лейсенрінґ, Па. сколектували на весїлю Прибильского отсї жертви: А. Овад, П. Коцан, А. Лучка і В. Мрачак по 50 цнт.; І. Фабішевський 30 цнт.; І. Овад, М. Прибильська, В. Котляр і Й. Вісневський по 25 цнт.; Анна Коцан 20 цнт.; Я. Зазуля 15 цнт.; дрібними датками $1.35. — Разом $5.00
Оголошено в ч. 46. „Свободи“ $159.01

Загальна квота $164.01

ОПОВІСТКА.

Сим подаєсь до загальної відомости, що на дни 13. вересня с. р. оснувалось в Ню Йорку нове товариство під назвою „Українське Товариство Вільних Козаків міста Львова“. На перших зборах сего Товариства вибрано слїдуючий уряд: Гр. Максимців, предс.; Дмитро Баляс, кас.; Яким Оленців, секр. Адреса предс. і секр. 411 East 6-th Str., New York, N. Y. — Яким Оленців, секр.